

LETO XXXXI. Številka 7 Cena 8,— šil. (1000 din)
petek, 17. februarja 1989

Poština plačana v gotovini Celovec P.b.b.

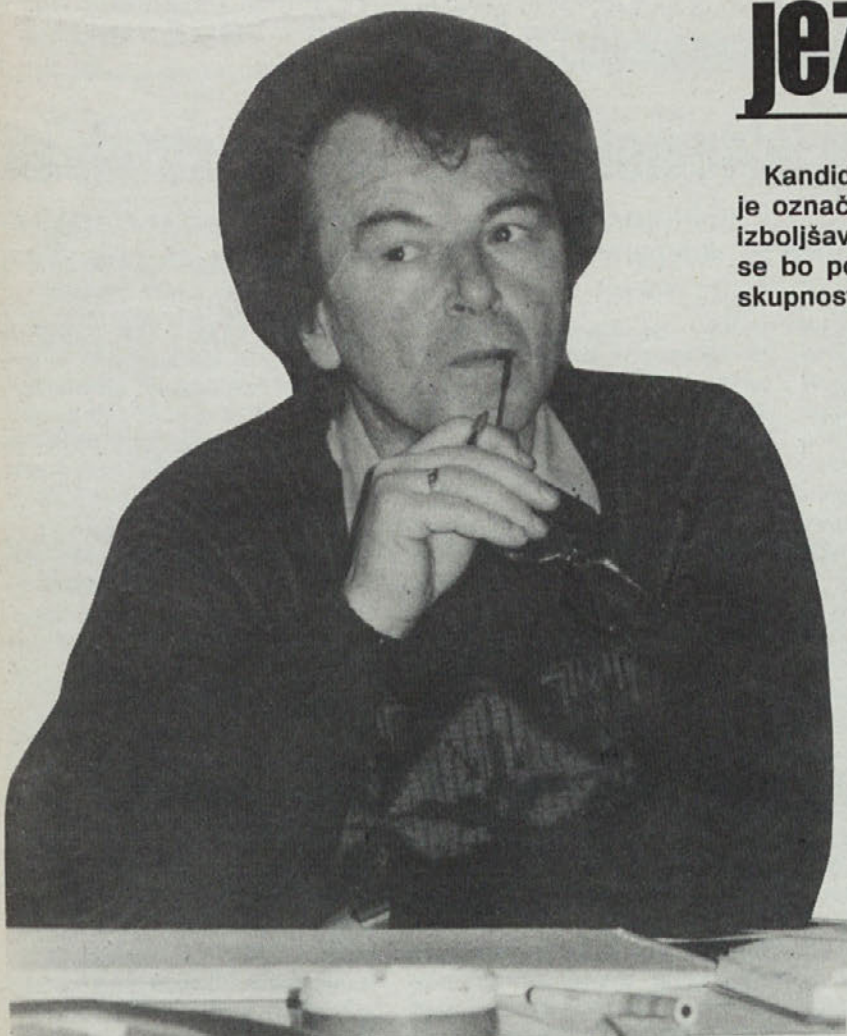
Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

Prvi volilni sestanek Drugačne Koroške je bil v Železni Kapli, kjer se je zbralo lepo število zainteresiranih, ki so po večini tudi že v zadnjih 15 letih podpirali samostojno slovensko kandidaturo. Kapelčanom so se predstavili podjunjski in slovenski kandidati Drugačne Koroške.

Kandidat Drugačne Koroške in podpredsednik KEL Fric Kert:

Pričakujem takojšnje iniciative za izboljšanje uporabe slovenskega jezika na uradih!

Kandidat Drugačne Koroške in podpredsednik KEL Fric Kert je označil skupno kandidaturo le kot prvo fazo prizadevanj za izboljšavo odnosov v narodni skupnosti. Fric Kert je dejal, da se bo po volitvah zavzel za dialog znotraj slovenske narodne skupnosti, v katerega bo treba vključiti vse interesne in politične skupine. „Šele če bo dialog tekel v narodni skupnosti sami, potem pričakujem tudi uspeh dialoga z večinskimi narodom v deželi,“ tako Kert.

Po volitvah pa bo treba tudi bolj opozoriti na zapostavljanje slovenščine v javnosti, je poudaril Kert, ki je opozoril, da danes po Koroškem še vedno manjkajo v dvojezičnih občinah dvojezični krajevni napisi. Šmihel ima dvojezični krajevni napis, dva kilometra dalje pa ga mesto Pliberk že nima, tako Kert. Takih primerov je v vsaki občini vse preveč, s tem pa se dalje kršijo določila člena 7 ADP.

(Dalje na strani 3)

Tržaški nacionalisti proti zaščitnemu zakonu

V Trstu vre. Tržaški nacionalistični nestrpneži gredo v Rim opozarjat na nevarnost zaščitnega zakona za slovensko narodno skupnost v Italiji. Ta zakon bo rimska vlada predložila v prvih dneh marca parlamentu. Skupna delegacija Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini je obiskala ministra za deželna vprašanja Antonia Maccanica, ki naj bi pripravil po naročilu ministrskega predsednika De Mite vladni osnutek zaščitnega zakona. Slovenci so predložili dokument, v katerem naštevajo načela narodnostne zaščite. Na prvem mestu je priznanje slovenske manjšine v vseh treh pokrajinah.

GLAVNI
UREDNIK
SILVO KUMER

Komentar

Jörg Haider je dobil v Selah pri zadnjih deželnozborskih volitvah leta 1984 deset glasov. To je bil tedaj prirastek za 7 glasov, toda očitno mu to še ni dovolj. Skoraj vsak konec tedna se Haider pojavlja v selskih gostilnah, plačuje pijačo, se zabavlja in pogovarja z domačini in s tistimi, ki jih pripelje s seboj. V spremstvu svojega slovensko govorečega selskega „sekundanta“ je prišel že celo na tekmo selskih nogometašev in jih hotel osrečiti z novo nogometno žogo. Selani žoge seveda niso vzeli, razburjenje na igrišču pa je bilo kar precejšnje.

Zdaj v volilnem času pa se je za Sele še bolj ogrel. Na tolsti četrtek je Haider namreč prišel na slovensko zabavo na Bajdiše in tam v velikem stilu delal zase reklamo. Razburjenje med obiskovalci zabave je bilo

Haider sili v Sele

spet veliko, toda pri tem je tudi ostalo. V pogovorih menda Haider poudarja, da je velik prijatelj (!) koroških Slovencev in da bi on kot deželni glavar storil več za Slovence.

Socialisti in Enotna lista si že dolgo belita glave z vprašanjem, zakaj Haider sili ravno v Sele, kjer je število volilcev za koroške razmere sorazmerno malo.

Odgovor je po mojem preprosto: Haider hoče javnosti pokazati, da celo v slovenskih Selah nadaljuje svoj uspešni volilni pohod po Avstriji in da ni tako nacionalen, kakor to trdijo avstrijski mediji — saj bi ga drugače trdni Slovenci v Selah ne volili. V primeru, da bi mu v Selah res uspelo podvojiti ali celo potrojiti glasove, bi se Haider s tem gotovo bahal po vsej Koroški.

Kdor tega noče verjeti, pa lahko verjame vsaj tistim, ki trdijo, da si hoče Haider za svoja stara leta, ko bo počival v Rutah (v Barentalu), pridobiti prijazne sosede, s katerimi bi od časa do časa posedel ob kozarcu piva v domači selski gostilni pred „Trgom 13 selskih žrtev“, kjer že danes več ne znajo postreči v slovenskem jeziku.

DRUGAČNA KOROŠKA DAS ANDERE KÄRNTEN

ZELENA
ALTERNATIVA

KOROŠKA ENOTNA
LISTA

GIBANJE PROTI
LOČEVANJU OTROK

To je združenje tistih, ki so siti

- naraščanja nemškega nacionalizma v deželi
- barantanja s strankarskimi knjižicami
- dnevnih političnih škandalov
- zmeraj bolj vidnih socialnih krivic
- zastopavljanja gospodarsko šibkih
- roparskega ravnanja z okoljem

Združili smo se za politično delo, ker s samim tarnanjem ne bomo obrnili stvari na boljše! Vključi se tudi ti, da bomo dosegli:

- politično klimo demokratičnega sožitja, sodelovanja in soodločanja
- delovna mesta tudi izven gospodarskih centrov
- izobraževanje brez jezikovnega ločevanja
- podporo za socialno in politično šibkejšo
- zdravo okolje in ga ohranili našim otrokom

Ne čakajmo na druge. Zgradimo si DRUGAČNO KOROŠKO.

Slovenski socialdemokrati so se konstituirali

Včeraj, v četrtek, 16. februarja 1989, popoldne, je bil v Cankarjevem domu ustanovni kongres Socialdemokratske zveze Slovenije.

Socialdemokratska zveza je temeljne točke svojega programa objavila že v Mladini, številka 4, dne 3. februarja in v uvodu vanje zapisala: „Prepričani, da ima vsak državljan Slovenije pravico živeti v svobodi in blaginji, izbirati in odstavljati voditelje po vnaprej določenih demokratičnih postopkih, ustvarjati v miru in brez strahu pred samovoljnimi posegi oblasti, ustanovljamo Socialdemokratsko zvezo Slovenije.“ Socialdemokrati Slovenije (SDZS) se predstavljajo kot avtonomna politična organizacija, ki jo navdihujejo „sodobna in svobodoljubna načela evropske socialdemokracije, ki temeljijo na etiki evropskega humanizma, socialni pravičnosti in človeškem dostojanstvu“. Za dosego svojih ciljev se bojo zavzemali na miren in legalen način, predvsem za reforme v politiki in gospodarstvu, socialni politiki in vojski.

Tako so socialdemokrati za parlamentarni sistem, za pravno urejeno državo in takšno kazensko zakonodajo, ki bo varovala državljana pred zlorabo oblasti, v gospodarstvu so za ponovno uveljavitev dela kot prispevka in dobrine, za podjetništvo in lastninski pluralizem, so za avtonomne sindikate, za izgradnjo državne blaginje. Slovenija se ne sme odreči pridobitvam zahodne civilizacije, zato bojo socialdemokrati za njeno vključenje v evropski prostor in zahodnoevropske gospodarske, tehnološke in kulturne integracije. V notranje-jugoslovanskem razmerju so socialdemokrati za suverenost Slovenije, dosledno hočejo razvijati skupni slovenski kulturni prostor in so za slovenski kulturni forum kot posvetovalno telo vseh Slovencev. Glede zamejcev pa zahtevajo gospodarsko in kulturno pomoč za njihov razvoj in zah-

tevajo od vseh držav dosledno spoštovanje mednarodno zagotovljenih nacionalnih pravic. Socialdemokrati glede vojske zahtevajo njeno popolno podreditev demokratično izvoljenemu parlamentu in so za ukinitve vojaških sodišč in za ugovor vesti.

So za radikalno skrčenje obstoječe vojske in za številčno malo, profesionalno in obrambno usmerjeno vojsko in za popoln nadzor slovenskega naroda nad vojaškim aparatom na območju Slovenije. To pomeni, da so za slovensko armadno območje s slovenskim, poveljevalnim in učnim jezikom v enotah, štabih in drugih organih slovenskega armadnega območja.

Koroška enotna lista je Slovenski socialdemokratski zvezi za njen ustanovni občni zbor čestitala. Več o njem bomo poročali v naslednji številki Našega tednika.

w. f.

DRUGAČNA KOROŠKA

o aktualnih temah

O tovarni celuloze v Magdalenu

Na tiskovni konferenci v Beljaku so predstavniki Drugačne Koroške predložili tudi izjavo o tovarni celuloze v Magdalenu. V tej izjavi ugotavljajo, da obratuje Magdalen ilegalno, da vodstvo obrata ne upošteva predpisanih rokov, da nadaljujeta Ambrozy in Rauscher neuspešno politiko Frühbauerja. Nadalje zahtevajo, da Magdalen ne sme prejeti nobenega davčnega šilinga. Primanjkljaj 19 milijonov šilingov naj krijejo stranke. Drugačna Koroška ja za nadaljnje obratovanje tovarne celuloze v Magdalenu pri Beljaku samo pod pogojem, če se najde kdo, ki krije celotno investicijsko vsoto (700 milij.) in če bodo urednične vse zakonsko predpisane zahteve glede zaščite okolja.

FPÖ ni verodostojna

Glavni kandidat Drugačne Koroške Hans Haider je kritiziral obnašanje FPÖ v vprašanih zaščite okolja. Jörg Haider da nima močnega razmerja samo do resnice, ampak tudi do varstva okolja. „Glavni borec proti privilegijem“ Jörg Haider se očitno bori za privilegije, saj dela reklamo v Salzburgu za „Helikopterskiing“, čeprav je to že prepovedano, tako glavni kandidat Drugačne Koroške.

SERVIS EL DOBRLA VAS

v nedeljo, 19. 2. 1989, od 10. do 12. ure
in v nedeljo, 26. 2. 1989, od 10. do 12. ure

Vam je v davčnih vprašanjih v prostorih Posojilnice Dobrla vas na voljo gospod Miha Hanscho. Po želji Vam bo izpolnil tudi vpis davka prostega zneska (Lohnsteuerfreibetragsantrag) in predlog delojemalca za letno davčno izravnavo (Antrag des Arbeitnehmers auf den Jahressteuerausgleich).

Miha Hanscho pa Vam je na voljo po telefonu tudi vsak dan od 9. do 12. ure (0 42 32) 80 31 — Posojilnica Sinča vas in od 15. do 17. ure (0 42 36) 20 76 — Posojilnica-Bank Podjuna / Dobrla vas.

Poslanci iz nevtralnih držav o EGS

„Tako, kot so slovenski kmetje pravilno sklenili jeseni NE za priključitev Avstrije k Evropski gospodarski skupnosti (EGS), bom tudi jaz zavzel jasno stališče proti priključitvi,“ je dejal naš državni poslanec Karel Smolle pred Evropskim kongresom o EGS, ki ga od jutri naprej zeleni prirejajo v Innsbrucku. Na tridnevnem posvetovanju si državni poslanci nevtralnih držav izmenjajo stališča glede svojega odnosa do evropske integracije.

Iz Švedske sodeluje Per Gahrton, iz Švice Lizius Theiler, iz Irske Colm O'Caomhanaig, Pekka Haavisto iz Finske, seveda bodo sodelovali tudi avstrijski zeleni poslanci.

Uvodni referat kongresa so poverili zveznemu poslovodji Johannesu Vogenhuberju, glavni referat pa ima Freda Meissner-Blau, bivša šefica zelenega kluba, ki sedaj vodi mednarodne posle zelene stranke.

Volilni sestanek „Drugačne Koroške“**VOLILNI SESTANKI SKUPNE LISTE**

Govorita: DR. MARIJAN STURM & FRIC KERT

Bekštanj: v nedeljo, 19. 2. 1989, ob 10. uri, v gostilni „PRI PUŠNIKU“ v Ratenčah

Šentjakob v R.: v torek, 21. 1. 1989, ob 19.30, v POSOJILNICI v Šentjakobu

Globasnica: v sredo, 22. 2. 1989, ob 19.30, v gostilni „pri Šoštarju“

Bilčovs: v nedeljo, 26. 2. 1989, ob 20.30, v gostilni „PRI MIKLAVŽU“

Radiše: v nedeljo, 26. 2. 1989, ob 19.30, v kulturnem domu

Kotmara vas: v ponedeljek, 27. 2. 1989, ob 19.30, v gostilni „PRI MEŽNARJU“

Žitara vas: v torek, 28. 2. 1989, ob 19.30, v POSOJILNICI v Miklavčevem

Borovlje: v sredo, 1. 3. 1989, ob 19.30, v društveni sobi „PRI BUNDRU“

Pliberk: v četrtek, 2. 3. 1989, ob 19.30, v kletni dvorani POSOJILNICE Pliberk.

Pričakujem takojšnje . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na papirju da je slovenščina pri uradih sicer enakovredna nemščini, toda v praksi je to drugače, tako Kert. Vsepovsod manjka slovensko govorečih uradnikov, pri uporabi slovenščine imajo člani slovenske narodne skupnosti preveč težav, deloma sploh manjkajo formularji in za slovenščino usposobljeni uradniki. Da se Slovenci ne poslužujejo slovenskega uradnega jezika, so krivi predvsem uradi, ker o uporabi slovenščine sploh ne informirajo javnosti. Tisti Slovenci, ki se poslužujejo

slovenščine na uradih, pa lahko iz izkušenj povedo, da jim je ta pot vse drugo ko olajšana, tako Kert. V tem oziru pričakuje Kert takojšnje iniciative s strani slovenskih ustanov, v prvi vrsti pa seveda s strani uradov, ki naj bi tudi sami opozorili na možnost uporabe slovenščine v javnosti. Če ima Avstrija interes, da slovenska narodna skupnost preživi, potem mora tudi skrbeti za to, da ima vsaj tiste osnovne pravice, ki omogočajo razvoj in ohranitev vsake narodne skupnosti — sem pa sodi v prvi vrsti seveda tudi uporaba materinščine v javnosti, tako Kert.

Silvo Kumer

Dvorana kulturnega doma v Št. Primožu je bila do zadnjega kotička zasedena, predvsem mladina je bila številno zastopana

Izpričana solidarnost z dr. Petrom Gstettnerjem

Velik napis „Peter Gstettner, mi smo solidarni“ v obeh deželnih jezikih nad odrom, več sto ljudi v dvorani ter vzdušje, ki je navduševalo — to so bili prvi vtisi s praznika solidarnosti z dr. Petrom Gstettnerjem v soboto, 11. 2. 1989, v kulturnem domu „Danice“ v Št. Primožu.

Šef koroškega hajmatdinstina Feldner je zaradi nekaterih stavkov v knjigi „Zwanghaft deutsch“ spraval Gstettnerja pred sodišče. Obtoženi pa ni le ničesar ni preklcal, ampak je najavil dokaz resničnosti za svoje trditve. Dokaz je pripravljen — zelo obširen je, več kot sto strani — in bo v naslednjih dneh izročen sodišču.

Gstettnerja so najodurneje vlačili skozi zobe in koroško dnevno časopisje, pridružili pa so se tej gonji seveda tudi politiki. In to zato, ker se je postavil za nas, Slovence in, zadolžen edinole svoji vesti in poklicni etiki, zagovarjal in ščitil skupnost pred ločevanjskimi nakanami.

Sobotni praznik solidarnosti pa je ponovno pokazal in potrdil, da ima Gstettner močno oporo in zaslombo pri Slovencih in pri nemško govorečih sodeželanah, ki si želijo drugačno Koroško — odprto, brez pregrad in ločevalnih zidov v šolah, prijateljsko, enakopravno za oba naroda.

Kdor je prišel točno k začetku ob sedmi uri, ta ni več dobil mesta v dvorani.

Vse nastopajoče skupine so sodelovale brezplačno. Bile so to: mlajši mladinski zbor „Danice“, trio „Drava“, sestre Velik, Reinhard Sellner, 4 J in Bruji z Gradiščanskega (ki so trenutno med desetimi najboljšimi pop-skupinami v Avstriji). Na sporedu je bila dražba pisalnega stroja, na katerem je Gstettner pisal inkriminirano knjigo. Zanj ter za en originalni list manuskripta so zdražili nad 15.000 šilingov. Kandidat Drugačne Koroške dr. Marjan Sturm je dejal, da je tudi Gstettnerjeva zasluga, da je vprašanje dvojezičnega šolstva preseglo koroške meje in prešlo v odgovornost avstrijske politike in javnosti. Drugačna Koroška se tega zaveda in bo doprinesla svoje h krepitevi pozitivnega vzdušja za našo narodno skupnost. Peter Gstettner sam se je iskreno zahvalil za tako prisrčno izpovedano vzajemnost in je menil, da primer omenjene knjige kaže, kako si politika hoče pokoriti znanost, da pa mora ta znanost pometati z gruščem in ropotijo, ki sta se nabrala na Koroškem v teku desetletij. Zato si želi še veliko takih knjig, drugačno Koroško, katere vlada in politično odgovorni ne bojo več talci hajmatdinstina, in še veliko takih praznikov.

Dr. Jože Messner je povezoval med posameznimi točkami in je med drugim menil, da je proces proti Gstettnerju tudi proces proti demokratičnemu mnenju, proces, da se zavežejo jeziki.

Solidarnostne telegrame so poslali Alexander Langer iz Južne Tirolske, odvetnik dr. Paul Flach iz Innsbrucka in pa bivša glavna urednica Kirchenzeitung Marija Halmer, ki sedaj živi na Dunaju. Zapisala je, da obtoženi pomaga drobiti falango fašizma, provincializma in ignorance na Koroškem in mu je zaželela veliko sreče.

Franc Wakounig

**VELIKO ZANIMANJE IZ
SLOVENIJE ZA „GAST 89“**

Ker je bilo letos zanimanje na informativnih konferencah za gostinski sejem „GAST 89“ z jugosl. strani izredno veliko, sklepajo, da bo letos tudi udeležba temu primerno večja. Direktor celovškega sejma dr. Hans-Jörg Pawlik meni, da so rastoče število privatnih gostinskih podjetij, potreba po investicijah v gostinsko infrastrukturo ter velika ponudba sejma spodbudili povečano povpraševanje.

**VOLITVE V DELAVSKO
ZBORNICO 11. in 12. JUNIJA**

Glavna volilna komisija je razpisala 10. 2. 89 volitve v zbornico za delavce in nameščence. Vsi člani zbornice, ki so do 10. februarja delali v podjetju na Koroškem, so upravičeni volilci v dneh od 11. do 12. junija 1989.

**AVSTRIJSKO-JUGO-
SLOVANSKA DRUŽBA
BELJAK GONILNA SILA V
GIBANJU ALPE-JADRAN**

V svojem 15. letu obstoja je okrajna skupina Beljak Avstrijsko-jugosl. družbe podala zelo pozitivno poročilo o svojem delovanju. Na programu je letos vrsta prireditev, mdr. dvodnevni gorski pohod v Julijske Alpe ob 45. obletnici smrti alpinista dr. Julija Kugyja. Na sporedu je tudi posebna vožnja s parnim vlakom iz Beljaka v Škofjo Loko, ki naj bi nudila možnost spoznati ljudi in kulturo tostran in onstran meje. Kulturne prireditve bodo zaokrožile delovno leto beljaške skupine.

**KOROŠKA: 401.675
VOLILNIH UPRAVIČENCEV**

401.675 Korošic in Korošcev je letos 12. marca upravičenih oddati na deželnozborskih volitvah svoj glas. Od tega je 188.768 moških in 212.907 žensk. Od leta 1984 naprej to pomeni skupen prirastek 16.274 volilnih upravičencev.

**BLIZU KOROŠKE MEJE NE
BO ODLAGALIŠČA ZA
ATOMSKE ODPADKE**

Predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj je sporočil koroškemu deželnemu glavarju pismeno, da so govorice o lokalizaciji atomskega odlagališča blizu meje s Koroško povsem nepopolne in ne ustrezajo dejstvu. Koroški deželni glavar pa je pismeno pozval zveznega kanclerja na Dunaju, naj se zavzame, da bo področje Alpe-Jadran čisto brez jedrskega ogrožanja.

Naj Obir zapre, da bo okraj cvetel?

Lani sta dežela Koroška in pa Österreichische Kommunalkredit AG sklenili pogodbo za pospeševanje in oživiljanje regionalnih struktur v okrajih Velikovec in Bolšperk, ki sodita med strukturno in gospodarsko šibki področji v naši deželi. V petek, 10. 2. 1989, sta zastopnika dežele deželna svetnika Rauscher (finance) in Schiller (občinske zadeve) ter Kommunalkredit AG (dr. Pittermann) povedali, kako si zamišljajo podporo. V Velikovcu so se zbrali — da bi prisluhnili — pretežno župani (saj sta bila navzoča deželna politika, ki sta zanje najbolj odločilna), nekaj bančnikov in bore malo podjetnikov. In nastal je vtis, kakor da ne župani, ne bančniki in prav tako ne podjetniki s predstavljenimi prijemi izboljšanja struktur niso bili najbolj zadovoljni.

Posojila, najdalj na 35 let, Kommunalkredit AG daje po 4—5,5 %, dežela pa je pripravljena podpreti kvečjemu z 1 % posojilo, in še to najdalj na pet let. O tem, kdo bi posojilo dobil, bi odločala edinole dežela. Financirali pa bi taka podjetja, ki bi krepila gospodarski razvoj okrajja, predvsem infrastrukturne in tehnološke načrte.

Podpora za gradnjo stanovanj tudi za sanacijo starih hiš?

Ali bo dežela v prihodnje iz sklada za gradnjo stanovanj podpirala tudi obnavljanje in ohranjanje starih hiš kot bivanjski prostor? To željo so že dostikrat izrazili etnologi, strokovnjaki in tudi lastniki starih hiš, ki so gledali, kako stara gradbena substancia, ki je še docela v redu, razpada, ker za njeno vzdrževanje ni bilo ustreznih podpor, na drugi strani pa je dežela na široko podpirala gradnjo novih stanovanj. Kaže, da se odnos do ohranjanja starih hiš, ki so dragocen del našega življenjskega okolja in prostora, spreminja tudi v uradih deželne vlade, ki od letos docela razpolaga z denarjem za podporo stanovanj. Deželni finančni referent Max Rauscher je v ponedeljek, 13. februarja 1989, dejal, da na deželni vladi že resno proučujejo to možnost, ker se pač zavedajo, da je v teh hišah dosti bivanjskega prostora in ker so te hiše del narave in človeškega okolja. V Großkirchheimu je Rauscher predstavil študijo „Gradnja v nacionalnem parku v dolini zgornje Mele“. Študijo je izdelal dipl. inž. Harald Spielhofer iz Gradca.

Po tej študiji je na območju

Med poslušalci so bili župani in gospodarstveniki iz obmejnih občin.

Župani so v diskusiji zahtevali priključitev obmejnih občin velikovškega okraja k mreži avtoceste, in so tudi zvedeli, da igrišče za golf dežela ne bo podpirala. Prav tako je bilo tudi rečeno (Rauscher), da dežela ne bo več dovolila tistih nakupovalnih centrov, ki niso v soglasju s konceptom prostorskega načrtovanja.

Seveda je beseda nanesa tudi na tovarno OBIR in ali jo bo dežela podprla. Rauscher je tovarno Obir spraval v vzročno zvezo z naseljevanjem novih podjetij, češ, dokler „tam nič ne gre naprej, se nič ne bo zgodilo tudi drugod“, in je povedal, da dežela od Slovenije-papir zahteva po-

jasnilo, kakšna je nadaljnja usoda Obirja. Pozneje je informacije v zvezi z Obirjem preciziral in menil, da bi v primeru ukinitve tovarne Obir denar, ki je sedaj namenjen njej, uporabili za načrte v velikovškem okraju.

Rauscher se je zelo izmaknil pri vprašanju, če so izgledi, da bo v obmejnne občine velikovškega okraja prišlo kako novo podjetje. Rekel je, da dežela ima načrte za okraj Velikovec, a potreben je denar, in da bo podpirala samo taka podjetja, ki imajo zadosti lastnega kapitala.

Lepih besed je bilo na posvetu več kot otipljivih in konkretnih informacij.

-wafra-

pravili programe za regionalno in krajevno pospeševanje dežele. Tako naj bi posebej podprli razvoj Lesne doline in Južne Koroške, in za leto 1990 bo temu razvijanju dežela namenila 8 do 9 milijonov šilingov (za leto 1989 sta namenjena dva milijona).

V prihodnosti bo dežela napravila tudi kataster prostorskega urejanja dežele na podlagi satelitskih posnetkov.

-wafra-

V Šmihelu ni več nezakonitega poučevanja

Nekaj mesecev se je v ljudski šoli v Šmihelu poučevalo nezakonito. Šlo je namreč za to, da je v razredu poučevala učiteljica, ki za dvojezičen pouk ni bila usposobljena.

S 13. februarjem je bilo nezakonito poučevanje na ljudski šoli v Šmihelu ukinito.

V Šmihelu se je za teden dni ustavilo devet študentov in vajencev iz drugih zveznih dežel, da spoznajo življenje na dvojezičnem ozemlju.

Pozanimali so se za kulturno in politično življenje v pliberški občini ter se srečali tudi s predstavniki osrednjih organizacij. V petek, 10. februarja, so si ogledali v farni dvorani v Šmihelu prvi slovenski igrani film na Koroškem TEVŽEJ in se pogovarjali s političnimi zastopniki pliberške občine. V prvi vrsti so si nabrali vrsto vtisov o življenju ljudi, ki so doma v dveh kulturah in govorijo dva jezika.

Šmihel. Občinski politiki so podali sliko svojih gledanj. Z leve: občinski odbornik EL Andrej Wakounig, drugi kandidat Drugačne Koroške Fric Kert, občinski odbornik svobodnjakov Hubert Kotschnig in odbornik ljudske stranke Raimund Grilc.

Devet študentov in študentk je spoznavalo življenje koroških Slovencev

Vtisi, ki jim bodo dali misliti

AFS, to je kratica organizacije, ki omogoča mednarodno izmenjavo. Gre tu za mednarodno in socialno učenje. Za cilj ima ta organizacija spoznavanje in izmenjavo med različnimi kulturami. Tokrat je bilo to spoznavanje kulture na dvojezičnem ozemlju.

V svojem programu so imeli študenti in vajenci, ki so preživeli pri raznih družinah v Šmihelu sedem dni, tudi obisk na Narodnem svetu koroških Slovencev. Tam jih je sprejel tajnik Hubert Mikel in jim je obrazložil organizacijsko mrežo Narodnega sveta ter jim podal najnovejše informacije o trenutnem političnem utripu koroških Slovencev. Na nazoren način jim je prikazal gospodarski položaj koroških Slovencev, jim orisal medijsko dejavnost in obrazložil tudi, zakaj je dal državni poslanec Karel Smolle svoj pristanek k novi šolski ureditvi. Omenil je tudi Slovensko gimnazijo, za katero je dejal, da je to eden največjih uspehov, ki so ga koroški Slovenci dosegli. V nadaljnjem pogovoru sta se izluščili predvsem vprašanje glede dvotirnosti zastopstva koroških Slovencev in vprašanje glede sosveta.

Izkušnje in spoznanja zadnjih dni so mladi študenti in vajenci vnesli tudi v pogovor, ki so ga imeli s političnimi predstavniki pliberške občine. Pri tem pogovoru so sodelovali odbornik EL Andrej Wakounig, drugi kandidat Drugačne Koroške Fric Kert,

Celovec, sedež Narodnega sveta koroških Slovencev. Tajnik NSKS Hubert Mikel je udeležencem predstavil trenutni politični utrip koroških Slovencev.

Za skupno mizo se v Šmihelu niso znašli le politiki, ampak tudi domačini.

občinski odbornik svobodnjaške stranke Hubert Kotschnig in občinski odbornik ljudske stranke mag. Raimund Grilc. Fric Kert, ki je že od zgodnje mladosti

politično dejaven in je tudi kot prvi govoril v slovenskem jeziku na občinskih sejah, je to srečanje označil kot priložnost, da se „v občini med seboj spoznamo“.

Različna gledanja so prišla tokrat na dan v farnem domu v Šmihelu. Na eni strani slovenska pogovorna partnerja, na drugi pa občinska odbornika, ki se zavzemata za pravico staršev. Jasno, da samo za pravico nemških staršev. Zataknilo se je predvsem pri pogovoru o otroškem vrtcu v Šmihelu in Pliberku.

Glede otroškega vrtca v Šmihelu je Raimund Grilc, referent za otroške vrtce, dejal, da je v Šmihelu dvojezična skupina, ki se jo „trpi“. Za Pliberk pa dvojezična skupina ne pride v poštev, ker tega menda starši ne želijo. O tistih tridesetih podpisih slovenskih staršev je menil, da jih je prejel, vendar je želja nekaterih staršev, „da se otroci normalno nemško vzgajajo“. O jasnih ugovorih iz občinstva tu ni treba posebej pisati.

Andrej Wakounig je podal objektivno sliko občine. „Ni pa treba, da je objektivna slika prijetna.“ Spregovoril je o ločitvi v občini. Omenil je živo diskusijo glede dvojezične skupine v otroškem vrtcu v Pliberku.

Najpozneje, ko so navzoči gostje iz drugih zveznih dežel slišali za dejstvo, da se občina raje odpove pol milijona šilingov s strani zveze, namesto da upelje dvojezično skupino, so spoznali, da ure na južnem Koroškem bijejo nekoliko drugače. Tudi to je vtis, ki jim bo dal misliti.

Vincenc Gotthardt

Veselo in žalostno iz Šentjakoba v Rožu

V 76. letu starosti nas je dne 30. januarja 1989 zapustil gospod Pavle Knez, pd. Ferjancov Pavle, umrl je za posledicami zahrbtni bolezni. Zibelka je rajnemu tekla pri pd. Ferjancu v Šentjakobu. Izučil se je pri pd. Korpniku za čevljarja in je ta svoj poklic opravljal dalj časa v raznih čevljarstvih delavnicah. Rajni je bil tudi nekaj časa za pastirja v Karavankah. Leta 1935 se je poročil s Šelijo Zwarnig iz velikovške okolice, ki je imela v našem gostilno pri Boštelcu v Veliki vasi. Seveda je moral tudi on kot mnogo drugih v vojsko. Ko se je vrnil iz vojske, se je zaposlil pri železnici. Bil je do svoje upokojitve za kurjača. V tem času si je sezidal lično hišico, ker pa v zakonu ni bilo otrok, sta si z ženo Šelijo posvojila otroka z Dunaja, namreč deklico, ki je pri njima

doraščala. Rajni Pavle je bil v svoji mladosti član domačega društva, razen tega cerkveni pevec in nad 30 let cerkveni ključar naše farne cerkve. Rajni je bil veselo narave in je nadvse ljubil slovensko pesem, bil je tudi do svoje smrti zvesti član naše narodnostne skupnosti. Udeležba pri njegovem pogrebu je bila tudi izraz priljubljenosti rajnega. Cerkevni pevski zbor se mu je s pesmijo v cerkvi vsaj delno oddolžil. Zelo nas je iznenadilo petje pred mrliško vežico in ob grobu, ker ni zvenelo domače in se je slišalo, kakor da bi pokopavali kako tujo osebo in ne domačina.

Dragi Pavle, počivaj mirno v domači zemlji, katero si tako ljubil. Sorodnikom po tej poti izrekamo naše iskreno sožalje.

Mi.

Cerkev in stranke v Avstriji

Katoliška prosveta Šentjakob je priredila v nedeljo zvečer v farni dvorani diskusijski večer pod temo „Cerkev in stranke v Avstriji“. Predavatelj je bil gospod dr. Franz Leitner, ki je tudi spisal knjigo istega naslova. Bili so povabljeni na ta večer zastopniki v občini zastopanih strank, vendar so se temu vabilu odzvali samo zastopnik SGS in Avstrijske ljudske stranke. Po referatu, v katerem je referent nakazal v odstotkih, koliko katoličanov je pri raznih strankah, se je razvila diskusija. Predvsem se je postavilo vprašanje, kako je bilo mogoče, da so socialisti z večino dosegli zakon o „Fristenlösung“, čeprav je članstvo z več kot 40% katoliško — odgovor diskutanta

na to — to se je lahko zgodilo, ker vlada pri socialistih „Klubzwang“. Na vprašanje, zakaj je Avstrijska ljudska stranka po drugi svetovni vojni opustila oznako „Christlich“, je bil odgovor — češ, z opustitvijo te oznake se je stranka bolj odprla tudi za drugače misleče. Referent je tudi poudaril, da je Avstrijska ljudska stranka še vedno edina, ki stoji katoliški Cerkvi najbliže, medtem ko FPÖ zahteva ločitev Cerkve od politike in čeprav ima tudi ta stranka 30% katoličanov. Zanimiv je bil tudi prikaz referenta o razvoju Cerkve po prvi svetovni vojni do danes in njen odnos do raznih strank. Navzoči so referentu postavili v tej smeri razna vprašanja, katera je referent izčrpno razložil.

ČESTITAMO

Milka Hartman, pesnica „Libuškega puela“, je minulo soboto praznovala svoj 87. rojstni dan. Za njen osebni praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko lepih navdihov in ustvarjalne moči, ter še mnogo zdravih, srečnih in zadovoljnih let.

Albina Pandel iz Nonče vasi pri Pliberku praznuje te dni svoj 94. rojstni dan in god. Za njeno visoko obletnico in h godovnemu dnevu ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let.

Bohovnikova mama **Katarina Urak** iz Nagelč pri Št. Primožu je pred kratkim praznovala svoj 65. rojstni dan. Za njeno praznovanje ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko srečnih in zdravih let v krogu njene družine.

Doroteja Blažej iz Letine pri Šmihelu te dni obhaja 54. rojstni dan in god. Za dvojno praznovanje ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih, srečnih in zadovoljnih let. Enake želje tudi njenemu možu Jozeju.

Hanzej Serajnik, po domače Postirc na Reki pri Št. Jakobu, praznuje te dni svoj rojstni dan. Društvo upokojencev mu iskreno čestita in želi, da bi ostal še dolgo zdrav in vesel.

Valentin Kassi, po domače Kuhlingov oče iz Štriholč, praznuje te dni 63. rojstni dan in god. Za dvojno praznovanje mu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih, srečnih in uspešnih let.

50-letnico je te dni obhajal **Pepej Kert** iz Šmihela pri Pliberku. Za srečanje z Abrahamom mu iskreno čestitamo in mu želimo še enkrat toliko veselih, zdravih in srečnih let.

Doroteja Paulič in **Doroteja Rulitz** iz Kotmare vasi sta v teh dneh praznovali svoj rojstni dan. Za njun osebni praznik jima iskreno čestitamo in jima želimo veliko zdravih in srečnih let.

62. rojstni dan je pred kratkim praznovala **Marija Travnik** iz Sel. Za njeno obletnico ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljnih let.

Hanzi Mak na Borovnici v Selah praznuje v teh dneh rojstni dan in god. Za dvojni praznik mu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih in srečnih let.

Zalki in Franciju Wutte iz Breške vasi pri Šmihelu se je pred kratkim rodil sinček — Andrej. Srečnima staršema iskreno čestitamo, malemu Andreju pa želimo vse najboljše na življenjski poti.

Pred kratkim je praznoval svojo 60-letnico **Hanzi Gabriel**, pd. Šuštar na Bregu pri Rožeku. Jubilar, dolgoletni odbornik samostojne liste v Rožeku, se je vse svoje življenje trudil in se še trudi za samostojno in samozavestno nastopanje naše narodne skupnosti na Koroškem. S svojo ženo Tilko se rad udeležuje kulturnih prireditev, svojim vnukom pa je ljubezniv dedej. Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo NT.

Devizni tečaji in menjava denarja

Devizni tečaj dne 15. 2. 1989 — Posreduje Zveza-Bank

	nakup	prodaja
New York	12.918	13.018
Montreal	10.93	11.03
London	22.92	23.12
Dublin	18.69	18.87
Zürich	826.80	831.00
Bruselj	33.51	33.71
Pariz	205.55	207.45
Amsterdam	621.75	624.85
Frankfurt	701.65	705.15
Rim	0.958	0.968
Kopenhagen	180.00	181.40
Oslo	193.27	194.73
Stockholm	205.50	207.50
Helsinki	302.00	304.40
Lizbona	8.56	8.66
Madrid	11.30	11.40
Tokio	10.258	10.302
ecu	1461.20	1475.80

Menjava denarja 15. 2. 1989 posreduje Posojilnica-Bank

	Nakup	Prodaja
za 1 ameriški dolar	12.70	13.30
za 1 angleški funtsterling	22.45	23.65
za 100 francoskih frankov	201.50	211.50
za 100 ital. lir	0.94	0.99
za 100 dinarjev	0.14	0.22
za 1000 švicarskih frankov	818.00	838.00
za 100 holandskih guldnov	615.00	631.00
za 100 nemških mark	694.00	711.00

Pust „Društva upokojencev“

Na pustni torek je priredilo Društvo upokojencev Šentjakob v Rožu svojo pustno prireditev v farni dvorani v prvem nadstropju. Za veselo razpoloženje sta poskrbela gospod Franci Mejovšek s harmoniko in citrami in gospa Mici Klemenjak s citrami. Poskrbljeno je bilo, kakor to mora biti za pust, s fancoti in pijačo. Kratek prizor, ki so ga zaigrali člani upokojencev in v katerem se je oponašal neki svoj čas znani original, je žel mnogo smeha. Ta popoldan so bili naši upokojenci spet mladi, ker so se vrteli, da je bilo veselje, seveda ni manjkalo niti petja. Kar prehitro je minil vesel popoldan in vračali smo se na svoje domove zadovoljni nad posrečeno prireditvijo.

Časopis, ki krepi skupnost Plajberžanov

V času vse večje koncentracije in monopolizacije na medijskem trgu so krajevni časopisi, narejeni vrhu tega še v lastni režiji in na pobudo krajanov, zelo pomemben cvet pestrosti mnenja in izraz dejavnosti in ustvarjalnosti ter iznajdljivosti ljudi, ki v tem ali onem kraju živijo.

Pred nedavnim je v Slovenjem Plajberku zagledal luč sveta tak krajevni časopis. „Skupnost-Gemeinschaft“ je njegovo ime, za vsebino pa odgovarjata Kristijan Zeichen in Herta Lausegger. Seveda so izid in predstavitev lista v Slovenjem Plajberku temu primerno počastili in se ga razveselili.

List „Skupnost-Gemeinschaft“ ima 24 strani, je dvojezičen in v uvodu sta urednika zapisala, da je sestavljen iz otroških prispevkov, tudi z besedili za odrasle. Časopis naj bi nudil, in to je zelo važno in pomembno, „nadaljnjo možnost za kulturno identifikacijo v našem domačem kraju“.

Ker so list sourejali šolarji, je jasno, da ima šola v listu posebno mesto. Takoj na začetku je in dobro opisana — celo to zveš, koliko klopi je v razredu. Šolarji so imensko in z veselo karikaturjo predstavljene, spodaj pa je pogovor: „Česar se mladost ne nauči, starost ne zna...“

V časopisu se predstavlja tudi mladi kovači verzov in tu bi posebej omenil Ingrid Lausegger, ki pri svojih 14 letih piše pesmi, da se kar

čudiš, in pa Helgo Hinteregger. Sploh je rajmom, takim in drugačnim, odmerjeno dosti prostora. Tako mladina in starejši vaščani spoznavajo tudi dragoceno kulturno dediščino, ki jo je zapustil „burni paver v Korotane“, Andrej Šuštar Drabosnjak, čigar „Ena lepa zelu nova latanaja od tah hudih žien“ je objavljena.

Časopis predstavlja tudi domača hišna imena in pripovedovanje iz davnih časov in tako krepi vez z domačim krajem.

Na obeh zadnjih straneh pa so predstavljene dosedanje dejavnosti vaše skupnosti — od igranja do plavalnega tečaja.

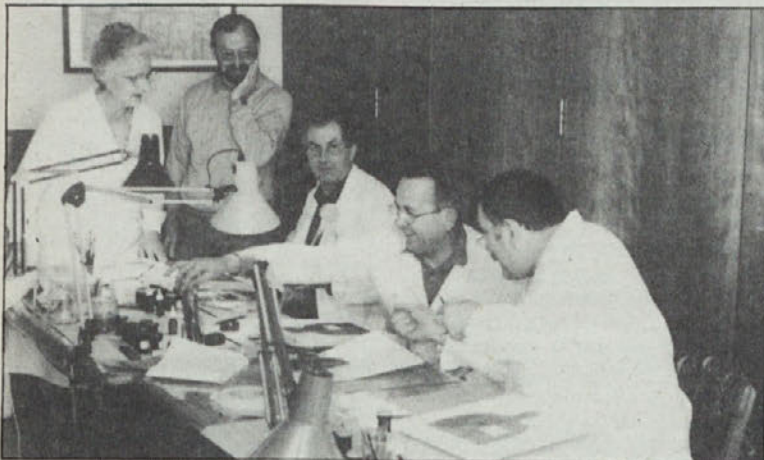
Časopis je izšel v nakladi 200 izvodov in je, kot sta urednika na začetku zapisala, „prvi, morda pa ne zadnji poizkus takšne aktivnosti“ in vabita vaščane k sodelovanju.

Menim, da bi bilo dobro in lepo, če bi prvi številki sledile še druge. In tudi zato, ker so prostovoljni prispevki namenjeni otrokom plajberške šole, da „tako omogočimo nadaljnji razvoj njihovih izvenšolskih dejavnosti. Menimo namreč, da je samo naša mladina zagotovilo uspešne prihodnosti našega kraja in naše skupnosti“.

Tem besedam urednikov ni kaj drugega dodati, kot pa izreči pohvalo, priznanje in zaželeli „še več takih in podobnih dejavnosti“.

-wafra-

Slikanje ikon v Tinjah

Stalnice v programu tinskega doma so postali tečaji za slikanje in likovno izražanje. Slovenski slikar v Avstraliji Stanko Rapotec ima v Tinjah vsako leto slikarski tečaj. Tečaj za slikanje ikon vodi Marija Vrečar (na sliki). Tudi tinska galerija je te dni predstavila nova likovna dela. Trenutno razstavlja svoja dela Günther Brugger.

Po sledih podjunske noše

Podjuna je poznala vsaj tri noše. Svoj čas so jih vrgli proč. Danes je treba ponovno odkriti nekdanjo podjunske noše.

← Jasna Dolenc

Pri Klokarju v Šmihelu sta imeli postojanko. Na sliki z leve: Marija Makarovič, gospa Merkač, Jasna Dolenc in Lenčka Budin

Prejšnji teden sta etnologinja dr. Marija Makarovič in akademska slikarka Jasna Dolenc raziskovali podjunske noše. Bili sta, ali bolje rečeno, prehodili sta skoraj vso pliberško dekanijo in se pogovarjali z ljudmi, jih spraševali, če se kaj spominjajo, kako so včasih živeli in kaj jim je nekdanja obleka pomenila, iz katerega blaga je bila in kako je zгледалa. Kdor pozna Marijo Makarovičev, ve, da tak podvig pri njej ni suhoparen in siten, ampak zavzeto sodelovanje z ljudmi, navezovanje stikov in vestno zapisovanje vseh podatkov. Po začetnih „taktih“, ko beseda šele začne teči, se je pogovor vselej sprostil in informacije so vrele kot iz vrelcev.

Kot je gospa Makarovič v razgovoru z Našim tednikom dejala, je po njenih dosedanjih raziskavah Podjuna poznala vsaj tri noše — drugo za drugo. Treba jih bo rekonstruirati, kar ne bo enostavno, kajti ljudje so svoj čas noše in veliko domačega orodja vrgli proč ali se drugače znebili

„te ropotije“, kot so tudi rekli. Ugotovila pa je, da se ljudje osveščajo in začenjajo ceniti domačo kulturo.

Akademska slikarka Dolenčeva je pripadla odgovorna naloga, da takoj, med pripovedovanjem, riše in nariše razne dele noše in tudi najmanjše detajle. V pogovoru je dejala, da je predvsem pri barvah in detajlih bila zelo natančna, kajti česar tedaj ni prav naslikala, to se pozneje ne da popraviti.

Obe pa sta bili navdušeni nad gostoljubnostjo in pripravljenostjo domačinov za sodelovanje. Ponekod jima je razsajajoča gripa preprečila pogovor, a so ju domačini povabili za pozneje. Vseskozi pa jima je pomagala tajnica KPD „Šmihel“, Lenčka Budin, ki je skoraj generalštabsko organizirala informacijski tok. Slike, ki jih je slikarka Dolenčeva napravila v tem tednu, bo posebej razstavljene. Kot smo zvedeli, razstavo pripravlja šmihelsko društvo.

Franc Wakounig

Korotan

Import-Export GmbH

Viktringer Ring 26, A-9020 Celovec, Telefon (0463) 56 2 16, Telex 422801

Tisk. konferenca kmetijske zbornice

Zvišanje davčne vrednosti bi obremenilo kmete

K diskusiji, da bo verjetno treba zvišati davčno vrednost kmetijskih obratov, kot je to dejal finančni minister Lacina, je zavzel na tiskovni konferenci stališče predsednik kmetijske zbornice Valentin Deutschmann. Zvišanje davčne vrednosti bi v glavnem težko obremenilo predvsem male in srednje velike kmetijske obrate, tako Deutschmann.

Primer posameznika, in sicer veleposestnika Haiderja, ne sme biti povod, da se kaznujejo vsi kmetje, ki se že itak borijo za svojo existenco. Davčna vrednost je bila od leta 1977 do 1983 zvišana za 35 %, in to čeprav je čisti dobiček na ha padel od plus 262,— leta 1970 na minus 1.565,— v letu 1986.

Zaščitni gozd je treba sanirati

Kot je sporočil deželni gozdarski urad, je treba tretjino 61.000 ha zaščitnega gozda nujno sanirati.

Tozadevno je deželni agrarni svetnik Ramsbacher dejal, da je treba izdelati dolgoročen program za sanacijo zaščitnega gozda in čimprej začeti s konkretnimi ukrepi. Stroški za sanacijo zaščitnega gozda bodo znašali za ha med 60.000,— in 100.000,—, tako agrarni referent Ramsbacher.

Svinjerejci v težavah

Kot je sporočil deželni agrarni svetnik Ramsbacher po strokovnem pogovoru s svinjereji v kmetijski zbornici, so ti zaskrbljeni za svojo existenco. Vzrok za strah je izredno nizka cena pri prašičih v zadnjih mesecih. Ker na Koroškem kmetje ne producirajo zadostne količine svinjskega mesa, vplivajo poceni importi iz drugih zveznih dežel na ceno svinjskega mesa negativno. Zaradi tega so se svinjerejci izrekli za tesno sodelovanje, in Ramsbacher je kmetom potrdil, da si bo prizadeval za nadaljnjo existenco vsakega posameznega kmeta.

ÖVP predstavila „Ökoplan“

Na svoji tiskovni konferenci so predstavniki ÖVP, na čelu z deželnim referentom za tujski promet Haraldom Scheucherjem, predstavili, tako imenovani „Ökoplan“, v katerem izražajo potrebo po senzibilizaciji ljudi za vprašanja zaščite okolja. Problematiko zaščite okolja je treba rešiti z izboljšanjem tehnike, s krepitvijo zavesti pri ljudeh, s pospeševanjem informacijske dejavnosti, ekološko vzgojo in nenazadnje s primernimi cenami za ekološke produkte, tako Scheucher. Istočasno je Scheucher ugotovil, da gre 80 % vsega letalskega prometa Avstrije čez Koroško. Tozadeven protest skuša ÖVP potrditi s podpisno akcijo.

Ali bo 12. marca demokratična odločitev?

12. marca so v treh zveznih deželah Avstrije volitve v deželni zbor. Medtem ko bo na Tirolskem gotovo ostal deželni glavar Partl, je na Solnograškem mogoča sprememba. In kaj bo na Koroškem? Peter Ambrozy ima vsekakor možnost, da bo zopet izvoljen za deželnega glavarja, čeravno je absolutna večina SPÖ v nevarnosti. Največ lahko izgubi ÖVP, in to v prid Haiderju. Vendar FPÖ je na Koroškem že itak najbolj močna, z ozirom na vse druge dežele, in zaradi tega ni pričakovati tako velikega prirastka. KPÖ pa bo spet dobila svoje glasove.

Kakšno možnost imamo Slovenci, da pridemo v deželni zbor?

Prvič v povojni dobi podpirata obe centralni organizaciji eno listo. Ne kot narodno politična, temveč kot lista „za drugo Koroško“ so se zedinili učitelji, kmetje, delavci, akademiki, podjetniki, brezposelni, moški in ženske, penzionisti in že volivno upravičena mladina — kot nekaka opozicija proti etabliranim strankam. Gotovo bi bilo ime Koroška lista — Kärntner Liste (KL) pravilno ime — saj gre predvsem za skupne interese vseh Korošcev — nemško ali slovensko govoreče. Gre za boljše rešitev šolskega vprašanja, gre za zaščito narave. Gre za boljše razdelitev dela, za ohranitev in za množitev delovnih mest. Gre za našo Koroško, da ostane vabljava za goste iz tujine, da bo naprej cvetel turizem.

Gre pa tudi za to, da ostane koroška zemlja v rokah Korošcev, da ne bo prišlo do razprodaje naših lepih krajev velepodjetnikom iz ES. Naša skupnost pod imenom „Zeleni-Grüne“ gotovo ne bo dobila večine v deželnem zboru, pač pa je obstoj te skupnosti prednost za vso Koroško, predvsem pa, če doseže mandat v deželnem zboru. Tudi pripadniki SPÖ in ÖVP raje vidijo, da bi prišel Hans Haider v deželni zbor — kot da bi s pomočjo ÖVP postal Jörg Haider deželni glavar. Takšne nesreče pa si niti v preteklosti rjava Koroška ni zaslužila.

Mogoče bo volilna napetost 1989 le privedla oblastnike, da bodo spremenili volilni sistem. Že 30 let se govori o reformi volilnega sistema. Od vseh predlogov na splošno smatrajo volitve po točkah kot najbolj demokratično. Bistvo tega sistema je, da stranke sicer predlagajo kandidate, vendar imajo volilci pravico razdeliti njim pripadajoče točke (npr. 12) na kandidate iz vseh vrst in vseh strank. Na podlagi pridobljenih točk se napravi nova skupna kandidatna lista in sprednji so izvoljeni, srednji pa namestniki. Na ta način bi imel vsak kandidat možnost, da bo izvoljen, čeravno ga je stranka postavila kar na zadnje mesto.

Jasno je, da imajo zasidrani funkcionarji strank strah pred ljudsko voljo. Takšna reforma bi nudila možnost, da bi tudi ženske, mladina in penzionisti dobili svoje zastopstvo v deželnem zboru, in tudi Slovenci, ki bi podprli le njim naklonjene kandidate — ne glede na stranko.

Ker še tega volilnega sistema ni

PISMA BRALCEV

mamo, se moramo poslužiti danega in izrabiti vse demokratične možnosti, katere nudi volilni zakon.

Tako določa volilni red (Kärntner Wahlordnung), da ima vsak volilec pravico, da namesto „križca“ v vrsto stranke napiše ime enega kandidata, ki mu je najbolj pri srcu, to ne glede, na katerem mestu je predlagan — vendar mora biti na tej listi. Kdor je zadovoljen s tem, da pridejo „zeleni“ v deželni zbor ne glede na to kdo so kandidati, ta bo napravil svoj X. Mi Slovenci bomo — upajmo skupno — podprli slovenske kandidate. Predvsem seveda Kerta in Sturma in tudi druge. Vsak glas, katerega dobi eden s skupne liste — je glas za skupnost, vseeno, ali je namenjen za KEL ali eno od ostalih organizacij. Vsem gre za „Drugačo Koroško — Für ein anderes Kärnten“. Vsem gre za Koroško mirnega sožitja in napredka. Da bomo uspešno organizirali predvsem one volilce, ki bi sicer ostali doma.

Kom. sv. Franc Rutar,
Dobrla vas

O velikem pomenu materinega jezika

Pred mnogimi leti so me v Švici slovenski izseljenci zaprosili, naj bi njihove otroke učila slovenskega jezika. Rada sem privolila, saj sem s svojima sinovoma in z možem govorila doma le slovensko. Našla sem učilnico in vsako soboto so slovenski starši iz bližnje in daljne okolice prpeljali svoje otroke v našo malo, prvo slovensko šolo v Švici. Skoraj vsi so bili rojeni v tej deželi, med seboj so skrajja govorili švicarski dialekt.

Potem smo se domenili: odslej govorimo med seboj samo slovensko, tako se bomo bolje izražali. Učila sem jih pisanja in branja slovenskih besed, stavkov. Deklamirali in peli smo slovenske narodne in otroške pesmi. Pozimi smo se šli skupaj sanekat, poleti pa na izlete. Vsako leto so se v majhni švicarski vasi zbrali vsi slovenski šolarji, ki jih je bilo z leti tudi v drugih predelih vedno več. Imeli smo skupne prireditve z nastopi učencev. Otroci so z veseljem pripovedovali, recitirali in prepevali v svojem materinem jeziku. Videla sem mnoge obraze staršev, ki so bili ob tem ganjeni in srečni. Med nami vsemi je vladalo vzdušje prijetne domačnosti.

Zakaj smo mnogi Švicarji ohranili in še danes gojimo v družinah naš materin, slovenski jezik?

Materinščina je najožje povezana z materino osebnostjo. Mati je za vsakogar od nas enkratna oseba, s katero smo navezali že v prvih mesecih in letih življenja tesne čustvene vezi. Bila je prva oseba v našem življenju, ki smo jo vzljubili, ker nas je ljubila in skrbela za zadovoljitev tako telesnih kot duševnih potreb.

Ta vez med otrokom in materjo je usodna za vse življenje. Prve besede nežnosti, ljubezni sliši otrok iz materinih ust. Zato je tudi čustveno doživljanje od vsega začetka tesno

povezano z materinim jezikom. Samo v svojem jeziku je mogoče izraziti svoja čustva v najfinejših odtenkih in v največjem obsegu. Ob materinem ljubkovanju postaja otrok čustveno vse bogatejši in tankočutnejši.

Materinščina je torej jezik čustev, jezik srca. Ne le materina ljubezen, ampak tudi njen jezik hrani in bogati otroka.

Psihologi nas opozarjajo na gojitev materinega jezika. Otroka, katerega mati govori z njim tuj, naučen jezik, je v kasnejšem življenju kot odrasel človek notranje revnejši in manj rahločuten kakor tisti, s katerim je mati govorila vse od kraja v svojem domačem, materinem jeziku.

To materino ravnanje ni pomembno samo za čustveni razvoj, temveč tudi za razvoj otrokovega mišljenja in inteligence. Raba materinega jezika je važna posebno v prvih šolskih letih. Takrat, ko otrok zelo hitro bogati svoj besedni zaklad. Vsak dan bolj razumeva in obvlada jezik. Prvošolček npr. pozna veliko besed samo pasivno, rabiti jih zna komaj tretjino. Zato je toliko bolj važno, da posvetijo starši aktivni materinščini vso pozornost. Vzporedno z učenjem nemščine poteka brez motenj tudi učenje slovenskega jezika.

Mnogi starši-Slovenci se boje, da bi učenje materinščine otroku morda škodilo ali ga zaviralo pri učenju nemščine. Strah je povsem neupravičen, o tem sem se prepričala pri svojih sinovih in pri slovenskih učencih v Švici. Tu imamo pravzaprav tri jezike: doma slovenščino, zunaj doma švicarščino, ki je pogovorni jezik vseh vseh, in končno uradni jezik nemščino. V šolskih učnih načrtih so pa še francoščina, angleščina, tudi italijanščina. Saj je znano, da so v Švici štiri jezikovna področja. Poleg nemško, francosko in italijansko govorečih Švicarjev imajo svoj uradni jezik tudi Rotoromani.

Vedno znova sem ugotavljala, da so slovenski otroci z dobrim znanjem materinščine bili v švicarski šoli odličnjaki brez vsakršnih šolskih problemov. Kako materinščina soodloča pri oblikovanju novih pojmov, opazimo starši, ko pride otrok od nemškega pouka domov in nas vprašuje po slovenskih izrazih. Dostikrat sem otroku razložila težko snov po slovensko in naenkrat se mu je „posvetilo“.

Da otroci zaradi svojega materinega slovenskega jezika nimajo nobenih manjvrednostnih kompleksov v nemško govorečem okolju, da so celo prav ponosni na svoje znanje dveh ali več jezikov, tega smo lahko vsi slovenski starši prav veseli. Dvojezičnost je tudi po mnenju mnogih tolerantnih Švicarjev otroku in odraslemu duševna obogatitev, saj črpa lahko iz dveh kultur.

Spominjam se, kako me je razveselilo otrokovo ljubeče in skrbno napisano voščilo za materinski dan. Z žarečimi očmi mi ga je prinesel iz šole. Bilo je v slovenščini, čeprav je bil sinko rojen v Švici. Osrečila ga je

tudi pohvala učiteljice, ker je znal pisati že v dveh jezikih. Kako ozko je v otroku povezana mati z materinim jezikom!

Sinova sta odrasla, prav tako učenke in učenci naše slovenske šole sredi Švice. Med seboj govorimo vedno slovensko. Lani poleti smo se srečali na našem vrtu in se pristrčno pogovarjali pozno v noč. Pripovedovali so, kje in kaj študirajo, kako napredujejo v poklicnem delu, in o svojih načrtih za bodočnost. Vsi so bili mnenja, da jim je učenje materinega, slovenskega jezika samo koristilo, da so zato imeli dosti bolj gibčen um pri učenju drugih, tujih jezikov. Nihče od njih ni imel jezikovnih problemov v švicarskih šolah.

Vam slovenskim koroškim materam sem napisala te izkušnje z željo, da bi pri vas doma še naprej in vedno znova dajali otrokom hkrati z materinsko ljubeznijo tudi svoj besedni zaklad — materinščino.

Marija Omahen, Klusenhöhe 4, CH-6043 Adligenswil/LU, Schweiz

Božič v Sloveniji kmalu dela prost dan?

Predsednik RK SZDL SR Slovenije Jože Smole je povedal, da bo SR Slovenija predlagala, naj v Jugoslaviji božič razglasijo za dela prost dan. Ta dan naj bi vsak občan preživel, kot bi želel, tako Smole, ki pričakuje zaradi tega predloga napade na Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije.

Podijska diskusija v Velikovcu: Sodelovanje z evropskimi državami ali vstop v EGS?

Mnogo se govori o morebitnem vstopu Avstrije v Evropsko gospodarsko skupnost, toda le redko ima dejansko vpogled oziroma pregled, kakšne posledice bi imela popolna vključitev Avstrije v EGS. Strokovnjaki z raznih področij po navadi informirajo javnost enostransko, temeljitih razprav med posameznimi poklicnimi skupinami pa ni. Iz tega razmišljanja je interesna skupnost mladih kmetov iz Dobrle vasi v sodelovanju z raznimi skupinami, med drugim s KIS, vabila minuli petek k podijski diskusiji v Velikovec strokovnjake iz kmetijstva, turizma ter gospodarstva.

Uvodoma je zastopnik dobrolske iniciative Tomitz predstavil rezultate povpraševanja med kmeti o vprašanju vstopa Avstrije v EGS. Iz gospodarskega vidika je 70 % povprašanih bilo prepričanih, da bi Avstriji koristil vstop v EGS, na področju kmetijstva pa bi prišlo po

mnenju povprašanih do negativnih posledic. Prav zato pa konec koncev odklanja 76 % vstop v EGS.

Jasno stališče, da je za Avstrijo potrebno, da čimprej vstopi v EGS, je zavzel dr. Arnulf Schatzmayr, zastopnik trgovske zbornice. Po njegovem mnenju bi gospodarstvo v EGS doživelo razcvet, ker bi naši podjetniki imeli možnost izkoristiti večji trg. Sicer je Schatzmayr priznal, da bi moralo približno 5 % podjetnikov zapreti svoj obrat, vendar po njegovem mnenju prevladujejo pozitivni aspekti.

Dr. Ernest Gröblacher s strani kmetijske zbornice je sicer opozoril na negativne posledice za avstrijsko, predvsem še koroško kmetijstvo, ker je po študijah tudi dokazano, da bi bil na področju kmetijstva letni dohodek za 4 milijarde šil. manjši kot sedaj. Kljub temu pa se je Gröblacher, sicer s pridržkom, da je treba ustvariti okvirne pogoje, izrekel za vstop Avstrije v EGS. Jasno odklonil pa je vstop Avstrije v EGS član parlamentarnega kluba zelenih Anton Kofler. Zaradi majhnih in neugodnih struktur v kmetijstvu bi bil velik del kmetov primoran opustiti svoj obrat, tako Kofler. V premislek je Kofler povedal tudi, da so v EGS dopuščene znatno večje količine kemičnih gnojil, tako, da bi to kon-

čno privedlo do še intenzivnejšega izkoriščanja kmetijske zemlje.

Zastopnik celovške univerze dr. Friedrich Zimmermann je izrazil prepričanje, da bi bile posledice vstopa v EGS za celotno gospodarstvo in tako tudi za turizem porazne, predvsem ker pri nas prevladujejo male strukture in zaradi tega ni dana možnost konkurenčnosti. Po mnenju Zimmermanna je treba ohraniti trenutne avstrijske strukture, ne pa jih uničiti. Vstop v EGS bi med drugim imel za posledico, da bi v turističnih centrih prevzelo popoln monopol mednarodno združenje hotelirjev, kar bi pomenilo navsezadnje uničenje današnje kulturne podobe naših regij.

Aspekt nevtralnost pa je v diskusiji obdelal Wolfgang Mayerhofer, ki je jasno dejal, da bi se morala Avstrija pri vstopu v EGS odpovedati statusu nevtralnosti in s tem tudi osnovnim temeljem svojega obstoja. V diskusiji je tajnik KIS dipl. inž. Hanzl Mikl dejal, da je KIS sopredila to diskusijo v prepričanju, da se javnost informira o pomislekih in posledicah vstopa v EGS, ter da vsak posameznik začne razmišljati o tem, kaj lahko naredi in kakšne možnosti lahko izkoristi v primeru, če bo Avstrija stopila v EGS.

Nova davčna reforma: Kdo zgubi in kdo ima korist od davčne reforme

Dodatek za nadure in druge doklade

Tako je bilo doslej: doklade za delo ob nedeljah, praznikih in ponoči ter doklade za težko, umazano ali nevarno delo doslej ni bilo treba obdavčiti, če znesek mesečno ni presegal šil. 5070,—. Dohodki, ki so presegali ta znesek, so bili obdavčeni s 15 odstotki.

Novo pa je, da odslej le prvih pet nadur v mesecu ni treba obdavčiti. Kot doklada za nadure se računa le 50 % doklade k osnovni plači. Nadaljnji dohodki se obdavčijo po navadnih davčnih merah.

Dodatke za delo ob nedeljah, praznikih in ponoči in vse doklade, ki so s tem v zvezi, v bodoče

ni treba obdavčiti, če ne presega šil. 4940,— mesečno.

Posebna določila veljajo za delo ponoči, to se pravi za delo

med 19.00 in 7. uro, če traja delovni čas vsaj 3 ure (nepretrgano). Za delojemalce, ki stalno opravljajo nočno delo, kot npr. v

tiskarnah, se zviša pavšala, katere ni treba obdavčiti, od šil. 4940,— na šil. 7410,— mesečno.

Denar ob jubilejih, bodisi ob jubilejih delodajalca ali delojemalca, bo odslej obdavčena po navadni davčni meri.

Posojila delodajalcev: Obresti, katere si delojemalec prihrani na ta način, bodo odslej obdavčena z navadno davčno mero. Doslej posojila do šil. 100.000,— ni bilo treba obdavčiti.

Bolniški denar: Denar, katerega izplača socialna zavarovalnica pri bolezni, bo odslej obdavčen z 22 %, če presega bolniški denar šil. 230,— dnevno.

Od leta 1989 pa bodo obdavčeni tudi dohodki iz nezgodne zavarovalnine. Za prejemnike dodatne pokojnine zaradi 50 % delovne nesposobnosti je predviden prosti znesek v višini šil. 8000,—, za ljudi, ki so 100 % nesposobni za delo, pa prosti znesek v višini šil. 16.000,— katerega ni treba obdavčiti.

KMEČKI TRG IN CENE

Inkluzivne cene						
	živo			zaklano		
	od — do	pogosta cena	ekstremna cena	od — do	pogosta cena	ekstr. cena
voli biki	28,93—30,58 29,70—31,68	30,25 31,13	31,02 32,23	54,12—57,42 54,78—58,08	56,32 57,53	57,64 58,74
krave telice	18,70—22,55 25,85—27,50	22,— 26,95	23,10 —	40,15—45,10 49,50—52,25	43,45 51,15	45,65 53,02
teleta	40,70—47,30	44,—	49,50	51,70—55,—	53,35	56,10
mesnati prašiči svinje	16,28—19,69 15,40—17,38	18,59 16,50	20,24 —	17,93—24,75 17,38—20,90	22,99 19,80	24,97 —

Slovenščina v Sloveniji

Jezikovne počitnice v Novem mestu

od 16. julija do 5. avgusta 1989

Hočete omogočiti svojemu otroku bolj temeljito znanje slovenskega jezika?

Če ste ga prijavi v ljudski šoli k dvojezičnemu pouku, morda sedaj čutite potrebo, da otrok izpopolni svoje jezikovno znanje.

Če hočete otroka vpisati v slovensko ali dvojezično višjo šolo, bo boljše obvladanje jezika dobro izhodišče za nadaljnje učenje.

Morda ste tudi vi mnenja, da je zблиževanje v prostoru Alpe-Jadran možno le, če čimbolj spoznavamo jezik in kulturo najbližjih sosedov.

Najboljši način učenja kakega jezika, izpopolnjevanja znanja in navad izražanja je ta, da se ga skušamo naučiti v okolju, kjer se govori. Lahko vam zagotovimo, da je kombinacija jezikovnega pouka in vključitve v družino najbolj obetajoči način za učenje jezika.

V sodelovanju s prvovrstnimi strokovnjaki smo na osnovi dolgoletnih izkušenj v zahodnem svetu izdelali koncept za slovenske jezikovne počitnice, ki naj bi zagotovil optimalni uspeh. Pripravili smo tritedenski tečaj za mladince, ki si želijo pridobiti temeljito znanje in boljše obvladanje slovenščine. Tako bomo dosegli jezikovno izobrazbo, kakršna je danes v času medregionalnega sodelovanja in naraščanja slovenskih in mešanih podjetij v vsakem oziru koristna.

„Jezikovne počitnice“, ki stanejo za tritedensko bivanje v Novem mestu šil. 3300,— (in potne stroške), predvidevajo:

- * tri ure pouka dnevno (razen v soboto in nedeljo)
- * skrbno izdelan učni program, prirojen potrebam otrok
- * polno vključitev v vestno izbrano družino z otroki v isti starosti
- * ves čas tečaja oskrba in pomoč našega spremljevalca
- * spoznavanje dežele in ljudi na kratkih izletih
- * raznovrstne možnosti za šport in razvedrilo, srečanje z mladimi ljudmi

Če se zanimate za „Jezikovne počitnice“, se obrnite na Krščansko kulturno zvezo in zahtevajte podrobnejše informacije.

Naš naslov: Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, telefon: 0463/51 6243

PRIJAVNICA — ANMELDUNG

Prijavim svojega otroka
Ich melde mein Kind

(ime / Name)

(naslov / Anschrift)

za jezikovne počitnice v Novem mestu od 16. julija do 5. avgusta 1989 / zur Teilnahme an den Sprachferien in Novo mesto vom 16. Juli bis 5. August 1989

starost / Alter: ..... spol / Geschlecht: .....

znanje slovenščine/ dobro / gut
Slowenischkenntnisse: malo / wenig

(kraj / Ort)

(datum / Datum)

(podpis / Unterschrift)

V ponedeljek, 13. februarja, je bil Šmihel „srce, v katero se je prelila tista kri, ki teče po naših vaseh...“. Z „našimi vasmi“ je predsednik KPD „Šmihel“ Karel Gril označil tiste vasi v Podjuni, Rožu in Zili, v katerih manjše skupine in družine še prepevajo domače ljudske pesmi in viže. Povod, da se je zbralo nad 200 poslušalcev in ljudskih pevcev, je bila predstavitev knjige VSAKA VAS IMA SVOJ GLAS. Je to prva knjiga slovenskih ljudskih in ponarodelih pesmi, kateri bodo sledile še štiri knjige. Bertej Logar je urednik teh knjig. Prva knjiga je izšla ob 80-letnici rojstva Franceta Czigana, izdala pa jo je Krščanska kulturna zveza.

Strune citer so ponesle med navzoče umirjene zvoke. Kot uvodni akord so bili prav nalašč za ta večer. Izpoved zvokov, ki so jih pričarale s strun igralkine roke, je bila dvojna. Najprej je bil to spomin na prednike, ki so te melodije ustvarili, potem pa spomin na tiste, ki so to glasbeno dediščino ohranili do danes. Tudi vižarji, ki so za tem zapovrstjo nastopali, so izpovedovali in podajali isto. Iz najbolj pristnega kuhinjskega zatišja so ponesli del glasbene dediščine med poslušalce. Istemu namenu služi tudi prva knjiga slovenskih ljudskih in ponarodelih pesmi iz Podjune. „Vsaka vas ima svoj glas“ je naslov te knjige, ki hrani bogato pevsko dediščino prednikov

slovenskih rojakov v Podjuni. Posvečena je velikemu zbiratelju Francetu Cziganu, ki je večino objavljenih pesmi posnel na trak.

Krščanska kulturna zveza je s tem pripravila dokument, ki priča o slovenskih narodnih ljudskih pesmih. „... da ne bo šlo z njimi v grob“, so besede, ki jih je svoj čas napisal France Czigan. Tej oporoki se čuti Krščanska kulturna zveza zadolžena. Tajnik KKZ Nužej Tolmajer je v svojem govoru dejal, da je velik del Cziganovih magnetofonskih posnetkov še neobjavljen. Naj na tem mestu navedem samo še sodelavce, ki so Berteju Logarju pri prepisu z magnetofonskega traku bili v veliko pomoč. Sta to študenta glasbe Janez Gregorič

Še en preblisk o nastopu velikovških igralcev

Ko se zaprejo zavese po krstni predstavi

Velikovški igralci: Tonči Rosenzopf, Uši Kasl, Pepe Kasl, Hermina Ouschan, Krista Kuchling in Martin Kuchling

Vedno, ko se po krstni predstavi zaprejo zavese na odru, je čutiti napetost. To napetost občutijo predvsem igralci. Morebiti se bodo zavese še nekajkrat odprle in zaprle, potem pa bo o igri in delu igralcev pričala le ta ali ona slika in časopisna poročila v društvenem arhivu.

Zavese bi se morale odpreti tudi v zakulisje igralskega nastopa. Posrečena igralska predstava **Norčije v gledališču** igralcev PD „Lipa“ v Velikovu ne sme ostati edina. Preden je prišlo do krstne predstave, se je igralcem zapletlo. Režiserka Branka Nikl je zbolela. Od tedaj naprej je stopil na oder režiser Franci Končan. „Delali so s tako vnemo, da sem bil čisto iznenaden.“ Mlada igralka Hermine Ouschan iz Št. Petra na Vašinjah je izčrta la dobre odnose v skupini. „Mislim, da je v tej skupini najvažnejše tisto, da se vsi med seboj dobro razumemo.“ Franci Končan je prepričan o zmožnosti igralcev in upravičeno je upanje, da zavesa pri krstni predstavi ni zadnjič zagrnila za seboj velikovških igralcev.

Predstavitev knjige „Vsaka vas ima svoj glas“ Dokument bogate pevske dediščine

Zvoki citer so popestrili večer

Odlični gostje: P. Zablatnik, G. Baumann in P. Apovnik

in Stanko Polzer in sta to Angela Oraže-Kulmesch in Zalka Kelih-Olip. Vzrok, zakaj odločitev za Podjuno, je obrazložil Nužej Tolmajer z dejstvom, „da je Podjuna na področju ljudske pesmi do zdaj najmanj obdelana dolina južne Koroške“.

Pavle Zablatnik je v svoji predstavitvi prvega snopiča „Vsaka vas ima svoj glas“ opozoril na li-

kovno opremo ovoja knjige. „S tremi vencu na ovoju knjige je nakazano, da bo zbirka zajela vse tri doline na Koroškem — Rož, Podjuno in Zilo.“ Dejal je tudi, da so Bertej Logar in ostali sodelavci skupno s KKZ postavili Francetu Cziganu „primeren in dolgotrajen spomenik“. V pričujoči zbirki pišeta o življenju in liku nepozabnega Franceta Czigana

Pavle Zablatnik in Zmaga Kumer. Na predstavitvi je bila izražena tudi želja, da zbirka VSAKA VAS IMA SVOJ GLAS ponovno poživljuje in ponese med naše ljudstvo ljudsko pesem, vendar naj jo ponese tudi preko meja v širši kulturni prostor. Pa še nekaj: ta zbirka je tudi ponoven dokaz, da naša ljudska pesem še ni izumrla. Vincenc Gotthardt

V pogovoru z Bertijem Logarjem

Pesem v knjigi je mrtva, če se več ne poje

Ob predstavitvi prve knjige zbirke „Vsaka vas ima svoj glas“ se je Vincenc Gotthardt pogovarjal z urednikom te knjige Bertijem Logarjem.

NT: Berti Logar, kje so korenine tvojega glasbenega ustvarjanja in kdaj se je pojavilo zanimanje za ljudsko pesem?

Logar: Pri nas doma se je že zmeraj pelo. Moji bratje in sestre so pevske zelo zavzeti, zato sem se tudi sam začel zanimati za glasbo, čeprav so drugi gotovo boljši glasbeniki, kot sem to jaz. Odločil sem se, da grem študirat glasbo. Že zmeraj pa sem se zanimal za tiste korenine, iz katerih je poglavalna ljudska pesem. Ko sem prvič kot 17-letni pevovodja iskal pesmi, sem ugotovil, da domače pesmi nikjer niso za beležene. Iskal sem pristne domače pesmi, s katerimi sem hotel in se mogel bolj istovetiti kakor s tujimi.

NT: Ljudska pesem se zdi nekaterim pusta, sentimentalna ali celo nazadnjaška. Bi na kratko izčrtal pomen ljudske pesmi za današnji čas?

Logar: Ljudska pesem tvori neko posebno skupnost. Mislim pa, da način starega ljuds-

kega prepevanja izumira. Škoda je za mnogo lepih pesmi, ki jih ne bo možno ohraniti še nadalje. Potrebna nam je sicer tudi neke vrste visoka raven zborovske kulture, poleg tega pa moramo gledati, da izkoristimo vse zmožnosti naših ljudi in jih kar se da okrepimo. Sam se trudim doprinesiti na področju ljudske pesmi to, česar sem zmožen.

NT: Komu je namenjena zbirka slovenskih ponarodelih in ljudskih pesmi?

Logar: Izhodišče je takšno, da zbirka ni namenjena nobeni posebni skupini. Pomen zbirke je v tem, da v celoti dokumentira našo ljudsko pesem. Na eni strani je to dokument, na drugi strani pa pripomoček skupinam in posameznikom, da pojejo pesem, kakor je zapisana, ali da si jih prilagodijo za zборе. Natančni prepis pesmi s traku omogoča razne sklepe glede načina petja ter prikazuje posebnosti in razlike do drugih jezikov.

NT: Izšla je prva knjiga, kate-

ri bo sledilo še pet knjig. Njena predstavitev je bila v nabiti farni dvorani v Šmihelu. Pele so razne družine in skupine. Lahko smo za nekaj let pomirjeni, da se bo domača slovenska ljudska pesem oglašala še naprej v naših domovih v Podjuni, Rožu in Zili. Se ti ne zdi, da obstaja nevarnost, da bo slovenska ljudska pesem ob hrupnih zvokih popevk obmolknila?

Logar: Z vsemi močmi se moramo truditi, da se ljudska pesem ohrani in razvija. Ljudska pesem ni nekaj nespremenljivega in nujno je potrebno, da ljudje vnesejo inovacije, tako da je ljudska pesem res zrcalo in se je z njo možno najlaže istovetiti. Danes se to dogaja predvsem ob prirejanju ljudskih pesmi za zборе. Način tega prirejanja pa je treba na novo premisliti.

Prva knjiga ljudskih pesmi je sicer izšla, vendar je pesem v knjigi mrtva, če se več ne poje.

NT: Hvala za pogovor.

Kulturni praznik v Gorici

Za slovenski kulturni praznik bo v petek, 17. 2. 1989, ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici zaključni del letošnjih Prešernovih proslav. Na sporedu je recital Kokotovih pesmi „Kamen molka“, Janko Malle, tajnik SPZ, pa bo govoril o kulturnih možnostih koroških Slovencev. V Trstu pa bo v nedeljo, 19. svečana 1989, ob 17. uri v Kulturnem domu predstavitev spisov tistih slovenskih dijakov (tudi iz Koroške), ki so se udeležili spisnega natečaja na temo „Problemi manjšin“. Zatem bo predstavljen film „Tevžej“, potem pa bo nastopil plesni teater iz Ljubljane.

Terminski priročnik Krščanske kulturne zveze

Krščanska kulturna zveza je tudi za leto 1989 izdala pregleden in seveda zelo bogat priročnik pod naslovom „INFORMACIJE — TERMINI — NASLOVI — PONUDBE — OBLETNICE“. Priročnik, ki ga lahko dobite na tajništvo KKZ, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, telefon (0463) 51 62 43, je pregledno razdeljen (različne barve listov) na termine prireditev v letu 1989 (pri čemer je seveda bilo možno upoštevati le tiste prireditve, ki so bile pri sestavljanju priročnika že znane), na pregled koroških in s Koroško povezanih obletnic v letu 1989 (sestavil ga je prof. Janez Stergar z Inštituta za Narodnostna vprašanja v Ljubljani), nadalje so v priročniku naslovi političnih, kulturnih, izobraževalnih, gospodarskih, verskih, športnih organizacij ter slovenskih medijev na Koroškem, za tem so naslovi vseh slovenskih prosvetnih društev na Koroškem z navedbo imena predsednika in vseh sekcij, ki v društvo delujejo, številne izobraževalne ponudbe, ponudbe za otroke in otroške skupine, ponudbe za režiserje in gledališke skupine, glasbene ponudbe, literatura, filmi in informacija o narodopisnem oddelku pri Krščanski kulturni zvezi, zaokvirjajo priročnik, ki naj res ne bi manjal v nobenem društvenem tajništvu in pri kulturnikih.

3 Slovenci novi v PEN-u

Kakor smo zvedeli iz drugih virov, so menda trije koroški slovenski književniki, Feliks J. Bister, Gustav Januš in dr. France Merkač, bili predlagani za člane avstrijskega PEN-a. Novoizbranim članom te ugledne mednarodne ustanove prisrčno čestitamo za izbor in za članstvo v njej.

Ob tem, kako je slovenska koroška javnost zvedela za izbor omenjene trojice, pa je le ostal malce grenak priokus, da se PEN-u ni zdelo, niti za malo, o izbiri obvestiti celotni slovenski koroški tisk.

PETEK,
17. februarja
Jezikovni pogovor,
koroški liki, dvojezična
komunikacija.

SOBOTA,
18. februarja
Duhovni nagovor (prof.
J. Ropitz). — Voščila
(D. Urschitz).

NEDELJA,
19. februarja
Triglav in dr. Julius
Kugy.

PONEDELJEK,
20. februarja
V živo iz Tinj —
Kmečka izobraževalna
skupnost.

TOREK,
21. februarja
Halo, prijatelji!

SREDA,
22. februarja
Narodno-zabavna glasba.

ČETRTEK,
23. februarja
Rož — Podjuna — Zilja.

Nedelja, 19. 2. 89:
Spomin na
dr. Julijusa Kugyja,
humanista,
po katerem so
poimenovane
Julijske Alpe

V 86. letu starosti je pred 45-imi leti umrl dr. Julius Kugy, ki je od mladih let razkrival lepote v okolici Triglava ob izviru Soče v Trenti. Slovenski planinci so mu v Trenti postavili mogočen spomenik, po svojem značaju pa je dr. Julius Kugy — po rodbini Ziljan, ki je doraščal v Gorici — bil človek, o katerem lahko trdimo, da je bil deželan treh dežel, Koroške, Furlanije-Julijske krajine in Slovenije. Posebno zaslovel je Julij Kugy po svojih knjigah o prelepem gorskem svetu Julijcev, kjer je spet in spet — a brez uspeha — iskal čudovito gorsko rožo „Scabiosa trenta“. Rokopis za oddajo o „nekronanem kralju Julijskih Alp“ je pripravil Ivan Virnik.

Kat. dom prosvete
Kath. Bildungsheim

SODALITAS

9121 Tainach/Tinje ☎(0 42 39) 26 42

od petka, 17. feb., od 18. ure
do nedelje, 19. feb., do 13. ure
**DNEVI MEDITACIJE ZA ŠTU-
DENTE IN ŠTUDENTE — Vod-
itelj:** msgr. dr. Andrej Kajžnik

v petek, 17. feb., ob 19.30
**Forum za ekumenska vprašanja:
PRAVOSLAVNA CERKEV; nem.
Predavatelj:** univ. prof. dr. Grigori-
us Larentzakis

od sobote, 18. feb., od 15. ure
do nedelje, 19. feb., do 17. ure
**DNEVI MEDITACIJE ZA DIJAKE
5. in 6. RAZREDA SREDNIH
ŠOL — Voditelj:** kaplan Peter Ollip

v soboto, 18. feb., od 14.30 do 19.
**Forum za družbena vprašanja:
KDO JE BIL LUDWIG WITTGEN-
STEIN?; nem. — Predavatelj:**
prof. dr. Anton Grabner-Haider

od nedelje, 19. feb., od 18. ure
do sobote, 4. marca, do 13. ure
**SOCIALNI TEČAJ ZA ŽENE;
nem. — Vodstvo:** Lieselotte Wohl-
genannt in Marianne Haidinger

od ponedeljka, 20. februarja, od 18.
ure, do četrta, 23. feb., do 13. ure
**DUHOVNE VAJE ZA STARŠE IN DU-
HOVNE STARŠE DUHOVNIKOV, DIA-
KONOV, REDOVNIC, BOGOSLOV-
CEV, VEROUČITELJIC IN VEROUČI-
TELJEV, nem. — Vodl:** dekan Franz
Weisseisen

v ponedeljek, 20. feb., ob 19.30
Iz cikla predavanj: **MI in naša zgodov-
vina — TURŠKI VPADI IN KMEČKI
UPORI — Predavatelj:** prof. dr. Janko
Zerzer

v torek, 21. februarja, ob 19.30
Predavanje o mistiki: **ŠPANSKA MI-
STIKA, nem. — Voditelj:** p. Antonio
Sagardoy

v sredo, 22. feb., od 19. do 23. ure
Tečaj za spretno roke: **TIFFANY za
začetnike in napredujoče, nem. —
Vodstvo:** Edeltraud Führer

v sredo, 22. feb., ob 19.30
Dia-predavanje: **SV. HEMA — NJENO
ŽIVLJENJE IN DELOVANJE, nem.
Predavateljica:** Gertraud Kristinus,
Celovec

v četrtek, 23. feb., od 18. do 21. ure
Predavanje in pogovor: **SMISELNO
DELOVATI — SOLIDARNO ŽIVETI,
nem. — Predavatelj:** Peter Schaffer

PRIREDITVE

Krščanska kulturna zveza v Celovcu
vabi na koncert

KOROŠKA POJE

„VSAKA VAS IMA SVOJ GLAS“

Predstavitve naših krajev v pesmi in
besedi

v nedeljo, 5. marca 1989, ob 14.30
v Domu glasbe v Celovcu

Pokrovitelj: Mohorjeva družba v Ce-
lovcu. **Nastopajo:** Tercet SPD „Jepa
Baško-jezero“ iz Loč; Podhumška de-
kleta in Podhumski kvartet KD „Peter
Markovič“ iz Rožeka; Trio Rož iz
Škofič; Vaščani pojo iz Zgornje vesce;
Smrtnikovi bratje iz Kort; Ženski obir-
ski oktet SPD „Valentin Polanšek“;
Plazniška dekleta iz Št. Lipša;
Željniška dekleta PD „Lipa“ iz Velikov-
ca; pevci iz Št. Petra na Vašinjah in
Suški oktet KPD „Drava“ v Žvabeku

CELOVEC

KONCERT SKUPINE „4J“

Čas: petek, 17. februarja 1989, ob
19.30. **Kraj:** Modestov dom v Celovcu.
Prireditelj: Koroška dijaška zveza, Mo-
destov dom, Mladinski dom SŠD in Slo-
vensko kulturno društvo v Celovcu

VOGRČE

Koncert OD PLIBERKA DO TRABERKA

Čas: sobota, 18. februarja 1989, ob
19.30. **Kraj:** pri Florianu v Vogrčah. **Pri-
reditelj:** SPD „Edinost“ v Pliberku. **Sode-
lujejo:** MoPZ „Foltej Hartman“; MoPZ
„Franc L. Lesičjak“; Pevsko instrumental-
na skupina iz Žvabeka; „Strune izpod
Pece“ iz Mežice

BILČOVŠ

VAŠČANI POJO

ano leto
DOMAČE LJUDSKE PESMI

Čas: sobota, 25. februarja 1989, ob
19.30. **Kraj:** avla ljudske šole v Bilčovsu.
Sodelujejo: Moški zbor SPD „Bilka“, Sän-
gerrunde Ludmannsdorf, Vaščana pojo

LANDSKRON

Koncert MePZ „Rož“

PESMI ZATIRANIH IN RAZŽALJENIH
Čas: sobota, 18. feb. 1989, ob 20. uri.
Kraj: Volkshaus Landskron. **Prireditelj:**
Draukult Villach, Villach Kultur in ÖIE. **Po-
krovitelj:** župan Helmut Manzenreiter.
Izkupiček koncerta je namenjen žrtvam
potresa v Armeniji.

SELE

Lutkovna predstava
MEDVEDEK STRMOGLAVČEK

Čas: nedelja, 19. feb. 1989, ob 11. uri.
Kraj: farni dom v Selah. **Prireditelj:** KPD
„Planina“ v Selah. **Nastopa:** Lutkovna
skupina iz Horjula

CELOVEC

PODIJSKA DISKUSIJA
„EWIGE PROVINZ KÄRNTEN“

Čas: ponedeljek, 20. feb. 1989, ob 19.30.
Kraj: hotel Moser-Verdino v Celovcu,
Domgasse 2. **Pri diskusiji sodelujejo:** Jo-
sef Schantl (SPÖ), Leo Uster (ÖVP), An-
dreas Mölzer (FPÖ), Marjan Šturm in
Hans Haider (Drugačna Koroška) in Alfred
Dreier (VGO). **Prireditelj:** Club tre popoli

ŠENTJAKOB v R.

KONCERT SKUPINE „4J“

Čas: nedelja, 19. februarja 1989, ob
19.30. **Kraj:** kulturni dom v Šentjakobu
v Rožu. **Prireditelj:** SPD „Rož“, farna
skupnost Šentjakob in Katoliška mla-
dina

**Darujte
za volilni sklad
„Drugačna Koroška -
Anderes Kärnten“
Zveza-Bank —
Konto-štev. 32 748**

PRODAM

po ugodni ceni
FORD-ESCORT
letnik 1985, 1.3 l
Tel.: 0 42 35 / 23 19

GLOBASNICA

IMAJO HRIBOVSKA IN OBMEJNA
PODROČJA ŠE PRIHODNOST.

Čas: nedelja, 26. februarja, ob 19.30.
Kraj: gostilna Šoštar. **Predavatelj:** dr. Jörg
Wyder, ravnatelj Švicarske delovne skup-
nosti za gorska področja (SAB) in pred-
sednik EUROMONTANA-CEA. **Prireditelj:**
Kmečka izobraževalna skupnost (KIS).

RAZSTAVE

Razstava del GÜNTERJA BRUGGER-
JA (slike) — v Domu v Tinjah (do 17.
marca)

Razstava del PETRA GSTETTNERJA
(akvareli)

Odprije razstave v petek, 17. februar-
ja, ob 20. uri v Kulturni taberni „Pri
Joklinu“ v Celovcu. Razstava bo odprta
do 17. marca.

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo
„Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopata pred-
sednik dr. Matevž Grilc in poslovodni tajnik Hubert Mikol,
Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Uredništvo: Silvo Kumer (glavni urednik), urednika Franc
Wakounig in Vincenc Gotthardt, Viktringer Ring 26, 9020
Celovec

... SLOVENSKI RADIO — TV — TELEKS ...

Rož, Podjuna, Zila

Urednik slovenskega oddelka na
ORF Mirko Bogataj je povabil zad-
nji četrtek popoldne sodelavce
četrkove slovenske oddaje „Rož,
Podjuna, Zila“ na srečanje in raz-
govor v sejni sobi na ORF v Ce-
lovcu. Vabilu so se odzvali skoraj
vsi poročevalci do Žvabeka v Pod-
juni do Dul v Zilski dolini. Tako smo
se prvič lahko osebno spoznali,

čeprav se že leta slišimo po radijs-
kih valovih.

Kot je poročal gospod Mirko Bo-
gataj, je ta oddaja najbolj priljublje-
na in poslušana, zato naj postane
še boljše. V ta namen je izročil vsa-
kemu sodelavcu po dve knjigi, ki jo
je izdal ORF za izobraževanje. Ena
ima naslov „Dobra vest“ in jo je pri-
pravil Mirko Bogataj, druga je iz-

pod peresa Janka Messnerja z
imenom „Naša lepa beseda“. Iz ust
urednika smo slišali, da avstrijski
zakon ORF ne dopušča političnega
poročanja, kjer bi zavzeli svoja
stališča. To pa po mnenju nekate-
rih lahko zožuje opis kakšne prire-
ditve. Slišali smo še o poteku pri-
prav za televizijske oddaje za
koroške Slovence, ki se začnajo
2. aprila.

Martin Komar

Nad 9000 udeležencev letno v Domu v Tinjah

Tu ima dialog svojo težo

Nad dvajset vabil je razprostrtih na posebni mizi. Ta vabila pričajo o pestrem programu tinskega doma v naslednjem mesecu. Natančneje je to Katoliški dom prosvete SODALITAS. Sodalitas pa je slovenska duhovniška skupnost na Koroškem, ki je tudi nositelj doma.

Posebnost doma je tudi v tem, da je dvojezičen. Namen te male univerze koroških Slovencev v Podjuni, ki jo vodi rektor Jože Kopeinig, je dialog.

Martin Pandel vidi možnost dialoga v srečanju z nemško govorečimi. „Lahko jim tolmačimo položaj koroških Slovencev. Ljudje, ki prihajajo sem, spoznavajo, da se na Koroškem govori tudi slovensko. Najslabše bi bilo, če bi se zaprli vase in imeli samo slovenske tečaje in prireditve.“ O namenu hiše dialoga navede Martin Pandel, ki dela že 11. leto na področju izobraževanja odraslih, nekaj gesel. Prosvetni dom kot pot, da bi postali nekoliko bolj ljudje. Prosvetni dom kot prostor odprtosti. Prosvetni dom kot kraj, kjer se učimo življenja.

Umetnost je našla v tinskem domu rodovitna tla. Mednarodno priznani in znani umetniki imajo v tem domu svojo stalno razstavo. Rapotec, Oman, Berg. Le nekaj imen. Mladi umetniki si od leta 1981 preko tinske galerije utirajo pot v umetniški svet. Stalna razstava zapisov o nastajanju in koreninah slovenskega jezika opozarja na zakoreninjenost slovenstva tudi v kraju, kjer hiša dialoga letno privabi na razne tečaje in prireditve nad 9000 udeležencev.

vg

Da je Katoliški dom prosvete SODALITAS v Tinjah odprt za sodobno umetnost, dokazujejo tudi portreti spodaj, ki jih je ustvarila roka umetnika.

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

- Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk, umetnosti in šport naj prijaviijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1989/90 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 6. do 28. 2. 1989, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Uradne ure so dnevno od 7.30 do 16.00 ure, ob petkih do 13. ure. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
- Sprejemne izpite bo treba delati prijavljenemu učencu le v izjemnih primerih in sicer iz slovenščine, nemščine in matematike. Odločilno bo letno spričevalo. Termin za sprejemne izpite: sreda, 5. julija 1989.
- Konec maja 1989 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učencu oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
- Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.
- Za vstop v višje razrede veljajo podobna pravila. Priporočljiv je v tem primeru razgovor z ravnateljem. Prestop iz glavne šole v gimnazijo je možen.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Pl. 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

RAVNATELJ:

dr. Reginald Vospernik l. r.

IZ 100-LETNEGA KOLEDARJA

Petek, 17. 2..	Sobota, 18. 2.	Nedelja, 19. 2.	Ponedeljek, 20. 2..	Torek, 21. 2.	Sreda, 22. 2	Četrtek, 23. 2.
Vreme: megla	Vreme: veter	Vreme: mrzlo	Vreme: mrzlo	Vreme: jasno	Vreme: veter	Vreme: jasno
Goduje: Aleš	Goduje: Simon Jeruz.	Goduje: Konrad	Goduje: Leon	Goduje: Irena, Peter	Goduje: Sed. ap. Petra	Goduje: Polikarp
POMEMBNE OBLETNICE						
17. 2. 1914 se je v Št. Jakobu rodil Ludvik Primožič-Milan	18. 2. 1908 je v Celovcu umrl Simon Janežič, rojen v Lašah			21. 2. 1909 se je rodil v Budini pri Pljuju pisatelj in narodopisec dr. Metod Turnšek		23. 2. 1934 se je na Dobovem rodil pisatelj in kulturni politik SR Slovenije, Matjaž Kmecl

STROKOVNA KMETIJSKO - GOSPODINJSKA ŠOLA

Klosterstraße 2,
9100 Völkermarkt/Velikovec

v Št. Rupertu
pri Velikovcu

sporoča staršem in dekletom, ki se odločajo za nadaljnje šolanje, da sprejema za šolsko leto 1989/90 učenke v STROKOVNO KMETIJSKO GOSPODINJSKO ŠOLO.

Na šoli se poučuje v obeh deželnih jezikih. Ta šola velja tudi za 9. šolsko leto — politehnični letnik.

POGOJ ZA SPREJEM JE dovršena 8. šolska stopnja in vsaj delno znanje slovenskega jezika. V primeru, da učenka 8. šolske stopnje ni končala, je v šolo lahko sprejeta s sprejemnim izpitom.

V danih primerih dobijo učenke državno podporo!

NAMEN ŠOLE JE, da učenkam poglobi izobrazbo iz dosejanega šolanja. Sprejema pa tudi dekleta, ki želijo ustanoviti lastno družino in nimajo znanja v kuhanju, šivanju in vodstvu gospodinjstva.

Ker v tej šoli pripisujemo posebno važnost spretnosti v kuhanju, šivanju in ročnem delu ter raznim tehnikam na likovnem področju, se dekleta zlahka usposobijo za samostojno vodstvo gospodinjstva, tudi kmečkega. Šola daje tudi boljšo podlago za uspešnejši uk v različne poklice.

OBVEZNI PREDMETI: verouk, slovenščina, nemščina, računstvo, umevanje življenja, zdravstvo, petje, telovadba, znanstvo o perilu in oblačilih, gospodinjstvo, hranoslovje, vrtnarstvo, gospodarstvo, strojepis, kuhanje, šivanje, ročnosti.

ZA ŠOLO SE LAHKO PRIJAVITE VSAK ČAS!

Nadaljnje informacije dobite pri vodstvu šole: 9100 Völkermarkt, Klosterstraße 2, telefon (0 42 32) 38 96.

SLOVENSČINA

moj K

JEZIK

RESTAVRACIJA —
KEGLJIŠČE — BILJARD

Juenna

Čepiče pri Globasnici

Veselimose
Vašega obiska!

Die Sparkasse

Začnite kariero kot

svetovalec strank / Kundenbetreuer
v zunanji službi organizacije Sparkasse.

Iščemo sodelavce za območje Celovec.

Naše storitve obsegajo stanovanjsko varčevanje, zavarovanja in nepremičnine.

Iščemo novo delovno skupino sodelavcev.

V zunanji službi boste iskali in oskrbovali stranke.

To je zanimiv start za mlajše gospe in gospode (pribl. 25 let),

ki imajo radi stike s soljudmi in ki so zadosti samoiniciativni

ter imajo dobre družabne navade.

Pričakuje vas zahtevno delovno mesto,

obsežne storitve velike banke, temeljito šolanje in

možnost poklicnega napredovanja.

Svojo pismo prošnje s sliko pošljite na

Bausparkasse, z. Hd. Hr. Stumpf,
Bahnhofstraße 49—51, 9020 Klagfurt

ZVEZA SLOVENSkih ZADRUG

Zavzeti (-te) sodelavci (-ke) dobijo
zanimivo službo
v bančnem knjigovodstvu

Za bančni oddelek in svoje trgovske firme v Celovcu, Gradcu in na Dunaju iščemo prizadevne sodelavce: pravnike, diplomirane trgovce, magistre trgovskih ved in absolvente trgovskih šol.

Če hočete postati sodelavec podjetja, ki se razvija in širi, se oglasite pri nas ali nam pišite na:

ZVEZA SLOVENSkih ZADRUG V CELOVCU r. z. o. j.
Paulitschgasse 5—7, 9010 Celovec, Tel. (0463) 51 23 65-12

ZVEZA SLOVENSkih ZADRUG

TENNIS SHOP WIMBLEDON

SQUASH • GOLF • TENNIS • BADMINTON

IŠČE VAJENCA,

ki ga zanima delo v športni trgovini. Takojšnja nastavitve možna. Interesenti naj se javijo po telefonu: (04 63) 51 68 92 od ponedeljka do petka od 15. do 18.30

Razprodaja zimske obleke • Razprodaja zimske obleke

Overall 1100,- Najboljše smuči Elan Rcx 2550,-

Pridite v Villacher Straße 16, odprto vsak dan od 15. ure naprej.

Ker ni snega, trener Wiegele ne more z začetniki na skakalnico — se bo to v nekaj letih maščevalo?

Od 17. do 26. februarja je v Lahtiju na sporedu svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah, za katere pa se letos naši zahomški skakalci niso mogli kvalificirati. Kljub temu pa bodo Zahomčani v tem času ostali na mednarodnem skakalnem odru. Sin zahomškega trenerja Franci Wiegele je pretekli torek odletel na smučarske polete v Ameriko, Paul Erath in Mörtl pa bosta tekmovala na tekmi za evropski pokal v Sarajevu.

Franci Wiegele na smučarske polete v Ameriko

Franci Wiegele letos ni imel ravno odličnega začetka v svetovnem pokalu, zato ga očitno potem tudi niso upoštevali za kader za svetovno prvenstvo v Lahtiju. Po tekmah za svetovni pokal konec januarja se je Wiegele vrnil na trening domov v Zahomec, od koder se je vsak dan vozil s svojim očetom na trening v Planico. V Chamonixu je Wiegele potem spet dosegel kar trinajst točk za svetovni pokal, torej je očitno, da je trening vsaj nekoliko pomagal. Med svetovnim prvenstvom bo zdaj Wiegele tekmoval na dveh konkurencah v smučarskih poletih v Anchoragu v Alaski. V preteklih letih je bil Wiegele vedno v avstr. reprezentanci za smučarske polete, tako da je Wiegele v Anchoragu gotovo med najbolj izkušenimi.

Paul Erath bo tekmoval na evropskem pokalu v Sarajevu.

Erath in Mörtl pa se bosta udeležila tekme za svetovni pokal v Sarajevu. Oba skakalca se letos še nista mogla popolnoma priključiti na lanske rezultate, ko

Lahka atletika: avstrijsko prvenstvo v dvorani

Ani Müller spet avstrijska prvakinja

Spet zlata kolajna in avstrijski naslov za Podgorčanko Ani Müller, ki je na državnem prvenstvu v dvorani na 3000 metrov osvojila skupno že svoj 36. avstrijski naslov.

Carina Weber-Leutner je bila tudi na tem prvenstvu največja konkurentinja Müllerjeve, ki pa je le odnesla prvo mesto. Weber-Leutner je zaostala le 0,54 sekunde, kar je na teh distancah gotovo izredno malo. Tek je bil do cilja izredno napet, Ani pa je ravno na zadnjih metrih imela še dosti moči in si je tako konec koncev zasluženo zaslužila prvo mesto.

Avstrijsko prvenstvo na 3000 metrov v dvorani:

1. Ani Müller (DSG Podgorje) 9:37,32. Carina Weber-Leutner (LC Lusthaus) 9:37,86. 3. Jutta Zimmermann (ÖTB Wien) 10:14,80.

V Zahomcu ni snega, trener Franc Wiegele mora s svojimi skakalci na druge skakalnice. Smuči za najmlajše pa bodo ostale letos sploh nerabljene.

Je odletel na smučarske polete v Ameriko: Franci Wiegele

sta tudi v svetovnem pokalu zapustila že dober vtis. Mörtl je v evropskem pokalu po koncu v skupnem seštevku postal celo drugi.

Comeback Regine Smrtnik

Na sankiški tekmi SŠK Obir je bivša koroška prvakinja Regine Smrtnik slavila odličen uspeh pri comebacku. Pred tremi leti je iz zdravstvenih razlogov morala nehati, zdaj pa se je vrnila z lepim uspehom na sankiško progo. Zmagala je pri ženskah. Nadaljnji zmagovalci: Izidor Karničar (moški), A. Urbančič (deklice), Toni Kogoj (fantje), Vera Haderlap (mladinke), R. Sadovnik (mladinci), K. Miklau (juniorke), R. Karničar (juniorji), R. Kogoj (seniorke), M. Travnik (seniorji), F. Miklau (st. seniorji), J. Karničar / I. Karničar (dvojice).

Zahomški naraščaj letos skoraj nima možnosti za trening, saj tudi v Zahomcu doslej še ni padel sneg. Trener Franc Wiegele je hodil s fanti trenirati na Planico in druge skakalnice po Avstriji, s šolarji pa skorajda sploh ni mogel vaditi. Kar pa trenerja najbolj ježi, je, da z začetniki doma sploh ni možno trenirati. Wiegele: „To se nam lahko v nekaj letih maščuje, zgodi se lahko, da ne bomo imeli več zadosti lastnega naraščaja.“ Zato zdaj v Zahomcu seveda vsi upajo na prvi sneg, ki bi nudil tudi najmlajšim boljše razmere. Konec tedna je zahomški naraščaj na konkurenci za avstrijski pokal v Eisenerzu, kjer trener po zadnjih rezultatih sodeč upa predvsem na Millioniga in Zwittera.

Silvo Kumer

Avstrijsko prvenstvo v smučarskih skokih

Werner Haim je v St. Aegydnu osvojil naslov avstrijskega prvaka, pred Strannerjem in Neuländerjem. Dobro 4. mesto je dosegel Zahomčan Franci Wiegele. V Eisenerzu je bilo avstrijsko prvenstvo za naraščaj, a mladi Zahomčani brez pravega treninga letos niso mogli doseči večjih uspehov.

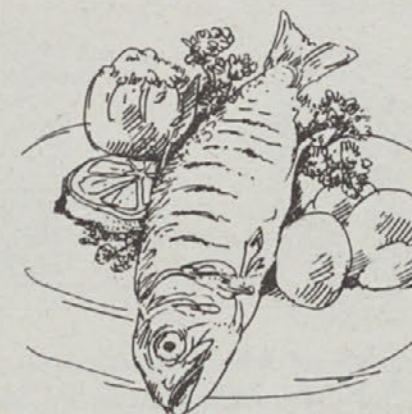
Uvrstitve Zahomčanov:

Mladinci: Christian Moser, 11. Peter Rausch, 13. Günther Kaiser, 24. Kristofer Knes; **mladinci II:** 6. Herwig Millionig, 9. Martin Wiegele, 14. Hannes Frank; **šolarji:** 23. Robert Moser; **šolarji II:** 8. Thomas Kuglitsch, 18. Manfred Schnabl.

Od 17. do 26. februarja 1989

PONOVNO TEDEN ISTRSKIH RIB PRI

Antoniču na Reki

Za Vas kuha znani gostilničar **VIKTOR BOŽIČEK** gostilna EDVINA iz Portoroža

Vašega obiska se veselita družini **BOŽIČEK in ANTONIČ**

Mize lahko naročite po telefonu (0 42 53) 22 41

Težavna proga — kljub temu dve odlični uvrstitvi za Šentjanž

Nad 140 šolarjev (letnik 74—77) se je udeležilo preteklo nedeljo smučarske tekme v slalomu na Katschbergu. Na izredno zahtevni progi, ki je bila zelo ledena in strma, sta Dunja Jamnig in Daniel Užnik vozila zelo dobro in dosegla dobri uvrstitvi.

Posebno dobro je uspel Dunji Jamnig prvi tek, v katerem je bila najhitrejša. V drugem je dosegla drugi najboljši čas, v skupnem seštevku pa je zadostovalo za tretje mesto. S tem je bila najboljša koroška tekmovalka.

Daniel Užnik je v prvem teku vozil odlično, v drugem pa je po napaki le s pravim akrobatskim vložkom ostal na progi in dosegel še tretje mesto, v svojem letniku je postal celo drugi. Dunja Jamnig in Daniel Užnik sta se s tema dvema uvrstitvama verjetno že kvalificirala za avstrijsko prvenstvo.

Preteklo nedeljo pa je bil na sporedu tudi veleslalom v Kötschach-Mauthnu, kjer se je zbralo na startu 350 tekmovalcev. Najboljše uvrstitve sta dosegli Andreja Krušič (tretja v skupini otroci I) in Tatjana Zabltnik (četrt v skupini otroci II).

SAK premagal II. ligaša Spittal

Slovenski atletski klub je nadaljeval uspešno serijo pripravljalnih tekem za vignetno sezono. V tretji pripravljalni tekmi so slovenski atletiki premagali II. ligaša Spittal z 2:1.

V prvi pripravljalni tekmi je celovška Austria dosegla komaj neodločen rezultat, tekma se je končala neodločeno z 2:2 neodločeno. V drugi tekmi je potem SAK doma remiziral proti Spittalu z 1:1, ta konec tedna pa je mlado moštvo trenerja Jagodiča premagalo II. ligaša, ki je bil nad predstavo SAK vsekakor presenečen.

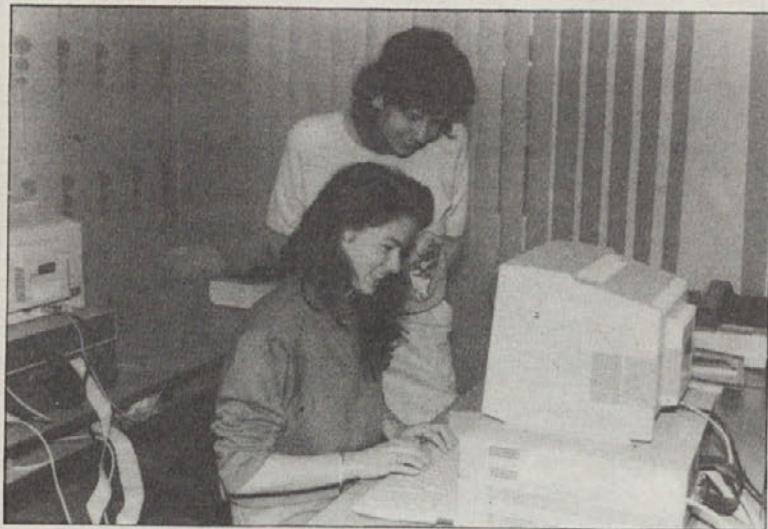
Na zelo dobrem terenu v Ferndorfu je bil SAK tehnično nekoliko boljši od Spittala, nekateri igralci pa so se že pokazali v odlični formi. 30-letni Richard Burger je z dvema goloma odločil tekmo, pa tudi drugi napadalec Arthur Hanser je dobro zaigral. Presenetil je trenerja Jagodiča novi igralec Marjan Florjančič, ki je odigral doslej najboljšo tekmo za SAK. Po tej tekmi gredo pri SAK priprave normalno naprej; v soboto igrajo slovenski atletiki v Klopjinju.

SV Spittal — SAK 1:2 (1:1)

SAK: Dalanovič, Stern, A. Sadjak / F. Sadjak, Cetov, Kreutz, Blajs, Luschnič (20. Gaiol), Florjančič (60. Gorenschek), Hanser, Burger. Gole: Pavlovič oz. Burger (2)

5-letna gospodarska šola v Šentjakobu ustanovljena:

Višja šola kot dopolnilo Slovenski gimnaziji

Že od jeseni tega leta naprej nudi izobraževalna ustanova zavoda šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu možnost obiska višje šole za gospodarske poklice. Dvojezična višja šola traja pet let in se konča z maturo. Tako imajo gojenke prvič možnost široke trgovske, gospodarske, gostinske in pa tudi gospodinjske izobrazbe.

V času, ko politične razmere na Koroškem očitno ne dopuščajo realizacije dvojezične trgovske akademije, je šolskim sestram v Šentjakobu, ki po navadi delajo zelo uspešno bolj na tihem, uspelo realizirati projekt petletne gospodarske šole. Brez vsakih političnih diskusij in ne da bi obesile šolske sestre svoj načrt za to šolo na veliki zvon, so pripravljale v Šentjakobu prvo dvojezično gospodarsko izobraževalno pot, ki bo gojenkam omogočila tudi visoko kvalificiran poklic na gospodarskem sektorju.

Višja šola za gospodarske poklice v Šentjakobu bo nudila gojenkam dvojno prednost pred AHS-maturo. Namreč široko trgovsko in gospodarsko izobrazbo, poleg tega pa še gospodinjske sposobnosti. Nenazadnje pa so v učnem načrtu predvideni tudi predmeti, ki bodo dekletom v možnem študiju po zaključku šole nudili možnost specializacije v raznih strokah, kakor je to npr. turizem ali pa na področju računalniške tehnike. Pomembno vlogo pri tej izobrazbi pa ima seveda tudi aspekt dvojezičnosti, saj gospodarstveniki stalno iščejo kvalificiran kader, ki perfektно obvlada oba deželna jezika.

Medtem, ko so se učenke triletne strokovne šole učile kot tuj jezik tudi angleščino, jezikovna izobrazba v petletni šoli predvideva še drugi tuj jezik od prvega šolskega leta naprej, in sicer italijanščino. To se pravi, da

bodo absolventke te šole zmožne uradovati v štirih jezikih in jim bo tako odprta možnost zaposlitve doma in v drugih državah.

Predmet osnovne izobrazbe pa je tudi računalniška tehnika, katere se poslužujejo danes že skoraj vsi obrati. Šola bo posredovala najmodernejšie metode opravljanja pisarniških del v štirih jezikih in bo zagotavljala tudi uspešno uporabo računalnikov.

Vsestranska splošna in strokovna izobrazba bo zajela ekonomske in trgovske vede ter turizem. Eno izmed težišč izobrazbe pa bo tudi gastronomija, kar bo omogočalo zaposlitev na kvalificiranih službenih mestih v gostinskih obratih, letoviščih, ladjah in v letalih. Učenkam te šole pa se nudi tudi priložnost plani-

Po absolviranju gospodinjske šole v Šentpetru grem prakticirat na Norveško

Naprošen sem bil, naj napišem kaj, kar bi zanimalo tiste, ki se čudijo mojim dosedanjim odločitvam.

V želji, da bi se dobro pripravil na življenjsko pot, sem se namreč lansko poletje odločil, da krenem iz svoje domovine Slovenije nabrat znanje in izkušnje na Koroško v gospodinjsko šolo v Šentpetru pri Šentjakobu. Seveda je to za mnoge nekaj nerazumljivega, za mene pa čisto preprosta in koristna zadeva.

Naša mama preživlja svojo družino z dohodki potujoče okrepčevalnice. Ker bo treba prej ali slej prevzeti delo v tej smeri, se mi porajajo velikopotezni načrti. Uresničitev ene želje mi je mama že obljubila. Namesto potujočega bifeja bo medtem, ko sam nabiram potrebno znanje, uredila stalen lokal. Seveda me ta njena obljuba obvezuje k čim boljši strokovni izpopolnitvi v gostinsko smer.

V enoletni gospodinjski šoli v Šentpetru sicer nisem edini, ki nosi hlače, saj jih nosijo tudi dekleta, sem pa edini, ki se mu reče on in ne ona. In to me navdaja s takim ponosom, da mnoge skrbi, da v teku 10 mesecev, ki jih bom tu preživel, ne bom postal čez mero domišljav.

Na srečo pa pri vsestranski zaposlitvi, ki je za pozitivno šolanje potrebna, za to res ni nevarnosti. Zdaj, ko je minilo prvo poletje, že z veseljem ugotavljam, da priporočilo o šoli, ki so mi ga dale bivše absolventke, stoodstotno drži. Sicer pravi pregovor, da je sosedov kruh vedno boljši ko domač, pa ne vem, če to vedno drži. V tem primeru mi pa res ni žal, da sem stopil na tuje, da pogledam, s čim in kako bi lahko s svojim delom dosegel doma čim večje uspehe. Vsestranski pouk v šoli mi bo prav gotovo pri tem v močno oporo, saj vem, da dandanes več ne ločimo ženskih in moških opravil, da mnoga dela opravi moški prav tako kakor vsaka žena, če ne — kar povem potih — še bolje. Že zdaj se veselim, ker vem, da bom lahko v zakonu omogočil svoji ženi to, kar poje pesem: Boš v senci ležala, se vedno smejala — seveda, ker bom vse opravil sam.

No, pa do tedaj me čaka še mnogo resnega dela. Za temeljito strokovno izurjenost v gostinski smeri imam namreč že zagotovljeno počitniško prakso v dobro urejenem sodobnem gostinskem obratu na Norveškem. Upam, da bodo delovne razmere na Norveškem pripomogle, da bom znanju, ki sem si ga tudi v to smer nabral že tukaj v šoli, pri vsakdanji vaji dodal še gibčnost in potrebno spretnost.

*Jaka Grmek,
učenec enoletne gospodinjske šole
v Šentpetru*

ranja in organiziranja delovnih procesov, nenazadnje pa bo strokovni tekstilni pouk usposobil absolventke v kreatorke modnih izdelkov in boutique. Poleg

obširne izobrazbe pa je v višji šoli obvezna po tretjem šolskem letu tudi 12-tedenska praksa v domačem podjetju.

Medtem, ko je imela gospodinjska šola v Šentjakobu pred desetletji še glavno nalogo, da je dekleta pripravljala na delo v gospodinjstvih, stoji danes v ospredju temeljita gospodarska izobrazba, ki naj pripravlja na poklicno življenje. Pri tem pa dobiva vloga dvojezičnosti v času odprtih mej vedno večji pomen.

Prepričani smo, da bo truda polno delo in prizadevanje šolskih sester v Šentjakobu rodilo tudi v bodoče — ne le v eno- in triletni strokovni šoli, ampak tudi v novo ustanovljeni višji šoli — bogate sadove, od katerih ne bodo profitirale le gojenke, ampak naša celotna narodna skupnost.

Heidi Stingler